

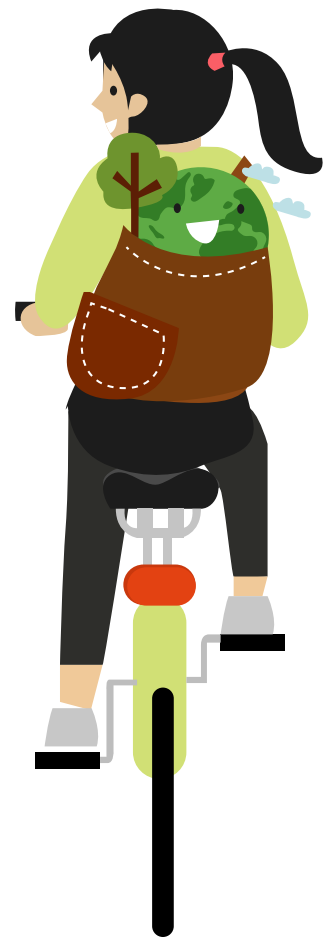
สรุปผลการดำเนินงาน และนำเสนอชุมชนจักรยาน ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี

โครงการพัฒนาศักยภาพภาคี

และติดตามประเมินผล

(ชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ) ปี 2

สิงหาคม 2560

เกริ่นนำ

1. ที่มา

การดำเนินงานเริ่มต้นขึ้นเมื่อ สำนักสร้างสรรค์โอกาส และนวัตกรรม หรือ สสส.สำนัก 6 ร่วมกับสถาบันการเดิน และการจักรยานไทย (Thailand Walking and Cycling Club Institute :CWIT) และชุมชนเล็กๆทั่วประเทศ จำนวน 99 ชุมชน ร่วมกันลงมือทำเรื่องเล็กๆให้เป็นเรื่อง(ยิ่ง)ใหญ่ ภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพ ติดตาม สรุปผลการดำเนินงานชุดโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ เป้าหมายใหญ่ คือ คนในชุมชนใช้จักรยานเดินทางไปไหนมาไหนในระยะ ใกล้ๆ 1-3 กิโลเมตร หรือการที่ชุมชนได้จัดสภาพพื้นที่ที่ใน ชุมชนนั้นๆให้อื้อต่อการใช้จักรยานตามรูปแบบการจัดการ ที่เหมาะสมของแต่ละพื้นที่ เพื่อที่จะนำไปสู่การเกิดสุขภาวะ ที่ดีในชุมชน สังคมที่น่าอยู่ (Livable Society) ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์ของการทำงาน

1. พัฒนาศักยภาพของผู้รับผิดชอบโครงการย่อยชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาพ ให้สามารถจัดทำข้อเสนอโครงการย่อยที่มีคุณภาพ และสามารถดำเนินงานจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการย่อยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์

โดยมีตัวแทนเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาข้อเสนอโครงการ จำนวน 103 พื้นที่ และได้ข้อเสนอโครงการย่อยที่ผ่านการกลั่นกรองทางวิชาการ ตามมาตรฐานของ สสส. จำนวน 99 พื้นที่ และคู่มือการพัฒนาชุดโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาพที่มีคุณภาพ

2. พัฒนาความรู้และทักษะในการสนับสนุนวิชาการ การติดตามและประเมินผลให้กับทีมสนับสนุนวิชาการในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมให้กับผู้รับทุนโครงการย่อยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์

ทีมสนับสนุนวิชาการได้รับการพัฒนาทักษะในการติดตามสนับสนุนโครงการเชิงผลลัพธ์สามารถติดตามสนับสนุนโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีทีมสนับสนุนวิชาการในพื้นที่ อย่างน้อยภูมิภาคละ 1 คน

3. ดำเนินการติดตามสนับสนุน พัฒนาภาคีผู้รับทุนและประเมินผลโครงการในพื้นที่ให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์ ภาคีรับทุนเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาศักยภาพ จำนวน 98 ของโครงการย่อยทั้งหมดที่ได้รับการสนับสนุน รวมทั้งผู้รับทุนมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบของ สสส. และสามารถใช้จ่ายงบประมาณสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของโครงการ มีโครงการเสี่ยงไม่เกินร้อยละ 2 มีผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 เมื่อสิ้นสุดโครงการสามารถติดตามโครงการให้ส่งมายัง สสส. ได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด

4. การจัดการการถอดบทเรียนชุดโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ และสังเคราะห์ความรู้เชิงผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานนำไปเผยแพร่ ขยายผล ผ่านช่องทางการสื่อสารสาธารณะ

โดยมีตัวชี้วัดความสำเร็จ คือ ได้ชุมชนจักรยานที่มีแนวทางปฏิบัติดี (Best Practices) ในการดำเนินงานพร้อมเผยแพร่และขยายผลเชิงปฏิบัติการได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของโครงการทั้งหมด ผลลัพธ์ที่ได้ จำนวน 25 พื้นที่ และมีร้อยละ 50 ของโครงการแนวทางปฏิบัติดี (Best Practices) ได้รับการเผยแพร่ผ่านช่องทางการสื่อสารสาธารณะต่างๆ

ในส่วนของโครงการย่อยที่ผ่านการคัดเลือกให้เข้าร่วมกระบวนการด้วยกันนั้น ก็ได้มีการกำหนดตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์เช่นกัน คือ

- (1) คนในพื้นที่ใช้จักรยานเดินทางในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้น อย่างน้อยร้อยละ 15
- (2) ชุมชนมีความพยายามในการจัดสภาพแวดล้อม หรือพื้นที่ที่เอื้อต่อการ

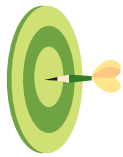
ต่อการ

ใช้จักรยานในชุมชน (อย่างน้อย 3 แห่ง/จุด/เรื่อง/กลุ่ม)

- (3) เกิดกระบวนการการมีส่วนร่วมในชุมชน คณะทำงาน/แกนนำเพื่อสร้าง

ชุมชนจักรยาน ที่มีมาจากทุกภาคส่วน

- (4) พื้นที่โครงการย่อยสามารถกำหนดตัวชี้วัดโครงการตามบริบทของพื้นที่และข้อตกลงร่วมกันของคณะทำงาน เช่น สุขภาพชุมชน สุขภาพร่างกายที่แข็งแรงขึ้น

3.กลุ่มเป้าหมาย

โดยที่มีกลุ่มเป้าหมายของการทำงานร่วมกัน ดังนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หน่วยงานภาครัฐ ชุมชน ภาคประชาสังคม ที่สนใจเข้าร่วมโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ

ในปี 2559-2560 มีทั้งหมด 99 ชุมชน ใน 34 จังหวัดทั่วประเทศ

ภาคเหนือ จำนวน 35 พื้นที่โครงการ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 23 พื้นที่โครงการ

ภาคกลาง ตะวันออก และตะวันตก จำนวน 27 พื้นที่โครงการ

ภาคใต้ จำนวน 14 พื้นที่โครงการ

นิยามสภาพแวดล้อมหรือปัจจัยทางสังคมที่เอื้อต่อสุขภาพ-สุขภาวะองค์กรรวม เช่น

(1) การเกิดกฎ กติกา ระเบียบ มาตรการชุมชนหรือสัญลักษณ์ในชุมชน เช่น มาตรการลดความเร็วของยานยนต์ในเขตชุมชน หน้าโรงเรียน ย่านการค้า และหรือพื้นที่อื่นๆ ตามแต่ตกลงกัน เพื่อสร้างความปลอดภัยของคนในชุมชน

(2) การเกิดกลไก ระบบ หรือโครงสร้างในชุมชนที่พัฒนาขึ้นใหม่ เช่น กองทุนจักรยานของชุมชน , การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการใช้จักรยานในชุมชน เช่น การปลูกต้นไม้ให้ร่มเงา ขยายไหล่ทางถนน การเพิ่มไฟส่องสว่างในเวลากลางคืน การติดตั้งไฟกระพริบชะลอรถยนต์ การมีคลินิกจักรยานในชุมชน เป็นต้น

4. กรอบกระบวนการโครงการ พัฒนาศักยภาพภาคีฯ

โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ 99 พื้นที่

11 จังหวัด

น่าน	3 พื้นที่
พะเยา	1 พื้นที่
เชียงราย	4 พื้นที่
ลำพูน	3 พื้นที่
ลำปาง	2 พื้นที่
เชียงใหม่	8 พื้นที่
ตาก	2 พื้นที่
พิษณุโลก	4 พื้นที่
แพร่	2 พื้นที่
สุโขทัย	4 พื้นที่
อุตรดิตถ์	2 พื้นที่

7 จังหวัด

นครราชสีมา	8 พื้นที่
ศรีสะเกษ	2 พื้นที่
อุดรธานี	2 พื้นที่
ชัยภูมิ	6 พื้นที่
ขอนแก่น	2 พื้นที่
บุรีรัมย์	2 พื้นที่
ร้อยเอ็ด	1 พื้นที่

2 จังหวัด

กาญจนบุรี	6 พื้นที่
สุพรรณบุรี	1 พื้นที่

4 จังหวัด

นครนายก	2 พื้นที่
ระยอง	2 พื้นที่
ฉะเชิงเทรา	3 พื้นที่
ชลบุรี	1 พื้นที่

6 จังหวัด

กรุงเทพมหานคร	1 พื้นที่
อ่างทอง	6 พื้นที่
นครสวรรค์	3 พื้นที่
สิงห์บุรี	1 พื้นที่
อยุธยา	1 พื้นที่
ชัยนาท	1 พื้นที่

6 จังหวัด

สุราษฎร์ธานี	2 พื้นที่
พัทลุง	3 พื้นที่
ตรัง	4 พื้นที่
พังงา	1 พื้นที่
สงขลา	2 พื้นที่
นราธิวาส	2 พื้นที่

4.1 การพิจารณาคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วม

โครงการ โดยเปิดรับสมัครและพิจารณาคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการ โดยการประชาสัมพันธ์ไปยังกลุ่มเป้าหมายทั่วประเทศ(ใช้หลักการแบบกระจายภูมิภาค) และพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ดำเนินงานโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะในปีที่ 1 ทั้งนี้ คุณสมบัติ(เบื้องต้น)ของพื้นที่ที่จะพิจารณาเพื่อคัดเลือกเข้าร่วมพัฒนาโครงการย่อยปีที่ 2 ดังนี้

- การให้ความสำคัญจากระดับนโยบายท้องถิ่น /ชุมชน
- ความพร้อมด้านกายภาพหรือโครงสร้างของชุมชน ขอบเขตกลุ่มเป้าหมายและบริบทพื้นที่
- ความร่วมมือจากหน่วยงานภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

4.2 กระบวนการพัฒนาศักยภาพภาคีผู้เข้าร่วมโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ

การพัฒนาศักยภาพ เสริมทักษะ ติดตามเพื่อสนับสนุน และการสังเคราะห์ผล เป็นกลไกและกระบวนการสำคัญในการที่จะสร้างความยั่งยืนต่อการพัฒนาชุมชน สังคม ประเทศ สถาบันฯ จึงยึดหลักและกรอบทำงานของโครงการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน (People Participation)

เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมคิด ตัดสินใจ วางแผน ปฏิบัติตามแผน และติดตามประเมินผลในกิจกรรม หรือโครงการใด ๆ ที่จะทำในชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการดำเนินงาน อันเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่องความเป็นเจ้าของโครงการ หรือกิจกรรม

2. การช่วยเหลือตนเอง (Aided Self - Help) เป็นอีกแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ เพราะเราต้องพัฒนาให้ประชาชนพึ่งตนเองได้มากขึ้น โดยมีรัฐเป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุน ส่วนที่เกินขีดความสามารถของชุมชน ตามโอกาสและหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม

3. ความคิดริเริ่มของชุมชน (Initiative) ความคิดริเริ่มต้องมาจากชุมชน ซึ่งต้องใช้เวทีแห่งประชาธิปไตย และการให้โอกาสกระตุ้นการศึกษาให้ประชาชนเกิดความคิดและแสดงออกซึ่งความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน ส่วนรวม

4. ความต้องการของชุมชน (Felt - Needs) การพัฒนา

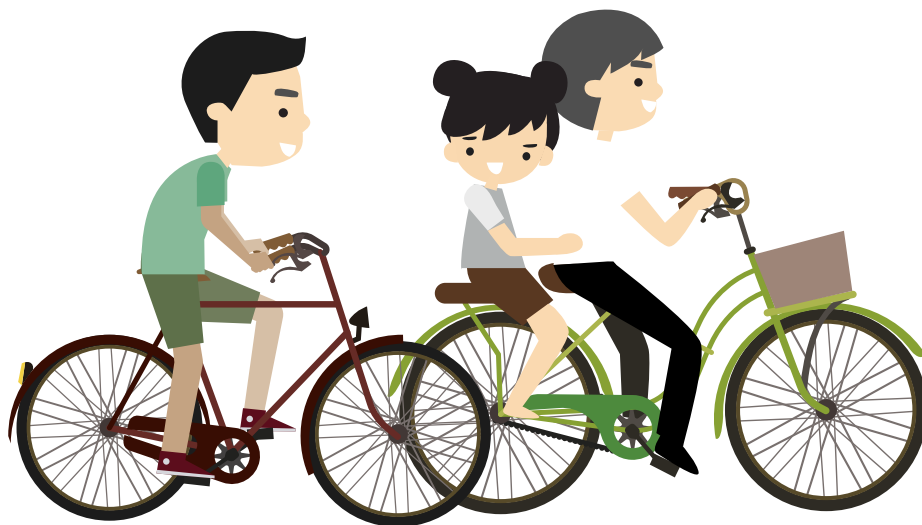
ชุมชนต้องให้สมาชิกชุมชน และองค์กรชุมชนคิดและตัดสินใจบนพื้นฐานความต้องการของชุมชนเอง เพื่อให้เกิดความเป็นเจ้าของร่วมกัน นั่นเป็นกุญแจดอกสำคัญต่อความยั่งยืน

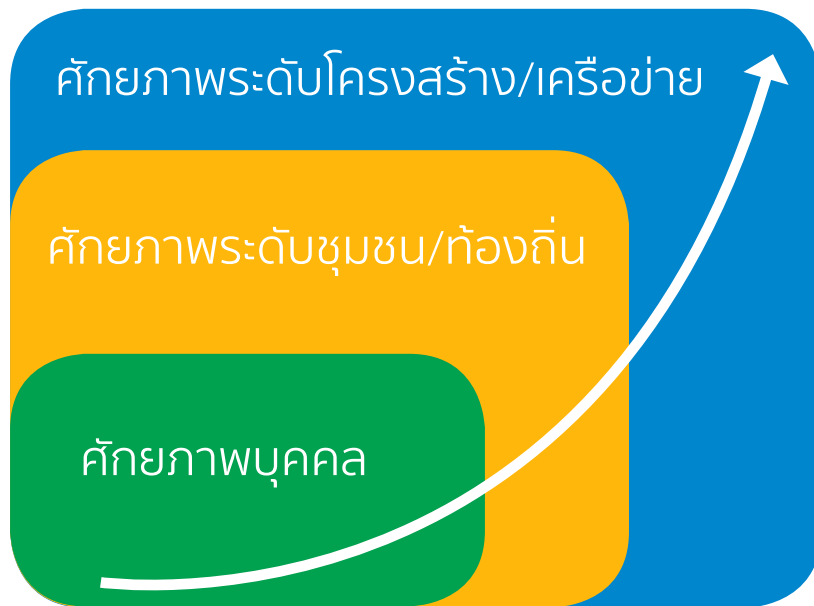
5. การศึกษาภาคชีวิต (Life Long Education) งานพัฒนา

ชุมชนถือเป็นกระบวนการให้การศึกษาภาคชีวิตแก่ประชาชน นำไปสู่การพัฒนาคน การให้การศึกษา ต้องให้การศึกษาอย่างต่อเนื่องกันไป ตราบเท่าที่บุคคลยังดำรงชีวิตอยู่ในชุมชน

การเสริมสร้างศักยภาพ เพื่อให้มีความสามารถในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ต้องอาศัยศักยภาพอย่างน้อย 4 ระดับ (ดังรูป) ประกอบด้วย

(1) ศักยภาพระดับบุคคล (2) ระดับชุมชนและท้องถิ่น รวมถึงศักยภาพระดับ (3) โครงสร้างองค์กรและ/หรือเครือข่าย นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึง (4) การมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินโครงการด้วย

รูปการเสริมสร้างศักยภาพท้องถิ่น

(1) KAS Model² ประกอบ คือ มุ่งองค์ความรู้เรื่องจักรยาน ความสำคัญของการใช้จักรยานเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่สุขภาวะ และการมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อการส่งเสริมให้เกิดการใช้จักรยานในวิถีชีวิตประจำวัน ผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการสร้างชุมชนจักรยาน และกระบวนการสำคัญ คือ เกิดทักษะและความสามารถในการดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างชุมชนจักรยาน

(2) กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย (1) ร่วมศึกษาค้นหาข้อมูลเพื่อสำรวจสถานการณ์ ความต้องการของชุมชนในการสร้างชุมชนจักรยานฯ และรวมถึงการร่วมรับรู้ข่าวสาร (2) การร่วมคิด ออกรูปแบบ (Design) การสร้างชุมชนจักรยานสุขภาวะเพื่อตอบโจทย์ของชุมชนร่วมกัน (3) ร่วมวางแผนการดำเนินงาน กำหนดภาระหน้าที่ บทบาทของแต่ละภาคี รวมทั้งกำหนดระยะเวลาดำเนินงาน (4) การร่วมตัดสินใจต่อแนวทางดำเนินงาน ร่วมตัดสินใจต่อการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด (5) ร่วมปฏิบัติตามแผนงาน และกิจกรรมที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ (6) ร่วมติดตามและประเมินผลโครงการฯ

2. การเสริมสร้างศักยภาพบุคคล KAS Model มุ่งองค์ประกอบ ดังนี้ K-knowledge : มุ่งองค์ความรู้ที่จำเป็นและเกี่ยวข้อง A-Attitude : มีทัศนคติที่ดีต่องาน S-Skill : เกิดทักษะและความเชี่ยวชาญที่สามารถดำเนินงานได้ ข้อมูลจาก “การพัฒนาทรัพยากรบุคคลเชิงกลยุทธ์” โดย ดร.สมโภชน์ นพคุณ

ทั้งนี้ กระบวนการพัฒนาศักยภาพผู้แทนชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ นอกจากผู้แทนชุมชนจะรับรู้ รับทราบ เข้าใจต่อหลักการ และแนวคิดโครงการ การสร้างชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะแล้ว ผลจากการพัฒนาศักยภาพ คาดหวัง ให้ชุมชนได้นำองค์ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะการดำเนินงานปรับใช้เพื่อการ พัฒนาต่อยอดกิจกรรม ดำเนินโครงการ /แผนงาน ตามหลักแนวคิดพื้นฐาน การพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

การพัฒนาศักยภาพตลอดโครงการ ผ่านเวที (1) ประชุมปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้าใจการพัฒนาโครงการ และ อบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาศักยภาพ ภาควิชาการทั้งนี้เพื่อให้ตัวแทนภาควิชาการ เข้าใจกระบวนการแนวทางการสร้าง ชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ ผู้แทนสามารถตระหนักรู้ในพลังของตน และพลัง ของชุมชนในการขับเคลื่อนสู่การสร้างชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ

4.3 ติดตาม สนับสนุน และประเมินผล

การลงพื้นที่ในแต่ละภูมิภาค ด้วยการจัดตั้งคณะติดตามสนับสนุนวิชาการ ชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ ประกอบด้วย (1) ที่ปรึกษา (2) หัวหน้าโครงการ พัฒนาศักยภาพภาคฯ (3) เจ้าหน้าที่บริหารโครงการฯ และหรือ (4) ทีมสนับสนุน วิชาการในพื้นที่ (Node) โดยมีการกิจหลัก คือ การติดตามความก้าวหน้าการ ดำเนินงานตามแผนของแต่ละโครงการ รวมทั้งการให้คำปรึกษา กำลังใจ และ การจัดให้มีเวที/การประชุมกลุ่มย่อยในพื้นที่/ในภูมิภาค เพื่อรับทราบปัญหา อุปสรรค ข้อค้นพบระหว่างการดำเนินงาน ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อความสำเร็จ (ตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้) รวมทั้งการสนับสนุนข้อมูลด้านวิชาการ เพื่อเป็นแนวคิด หลักการสำหรับคณะทำงาน เป็นต้น

การเวทีจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรายงานผลความก้าวหน้าระดับภูมิภาค เพื่อให้ผู้รับทุนโครงการรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงาน ปัจจัยสำเร็จ ปัจจัยอุปสรรค บทเรียนรู้จากการดำเนินงานในระยะครึ่งปีแรก เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะทำให้โครงการล่าช้าหรือไม่สำเร็จ และสรุปหาแนวทางเพื่อดำเนินงานโครงการต่อไปให้สำเร็จ และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับภาคีเครือข่ายฯ

การให้ความสำคัญและยกระดับผู้ประสานระดับพื้นที่ ขึ้นมาเป็นที่มสนับสนุนวิชาการในพื้นที่ ซึ่งนับเป็นผลผลิตจากการดำเนินงานในปีที่ 1 การยกระดับโครงการพัฒนาศักยภาพฯ ในปีที่ 2 จึงให้ความสำคัญต่อกลุ่มผู้ประสานระดับพื้นที่ (node) โครงการฯ จึงมีแนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้ประสานงานระดับพื้นที่เพื่อให้มีทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการโครงการตามแนวทางการสนับสนุนทุนโครงการของ สสส. รวมถึงการติดตามสนับสนุนโครงการ และประสานงานโครงการในพื้นที่

โดยที่มสนับสนุนวิชาการได้ติดตามประเมินผลตามกรอบการทำงาน
ในกระบวนการของการทำงานโครงการย่อย ดังต่อไปนี้

(1) การสร้างกลไกคณะทำงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงาน
ของแต่ละ ภาควิชา/การแผนงานให้ชัดเจนเพื่อปฏิบัติงานสร้างการมีส่วนร่วมของ
ภาคีในพื้นที่

(2) กำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน / สัมภาษณ์ข้อมูลชุมชน

(3) การปฏิบัติงานตามแผน เช่น ประชุมคณะทำงานตามวาระ/วางแผน
การทำงาน ,กิจกรรมให้ข้อมูลชุมชน สร้างการรับรู้ ให้ความรู้แก่ประชาชน,การ
ประชาสัมพันธ์,กิจกรรมรณรงค์สร้างสรรค์,กิจกรรมอื่นๆที่สำคัญ (สอดคล้องกับ
แผนงานโครงการหลัก) และผลงานที่มีผลต่อการคุณค่าต่อชุมชน ตลอดจน
การเกิดนวัตกรรมของพื้นที่ (ถ้ามี)

(4) รายงานผลความก้าวหน้าแต่ละระยะตามกรอบเวลา

(5) การเข้าร่วมเวทีรายงานความก้าวหน้าโครงการและเติมเต็มความรู้
และเข้าร่วมเวทีการถอดบทเรียนระดับภูมิภาค

(6) การสรุปผลรายงานผ่านระบบออนไลน์ตลอดโครงการเพื่อส่ง สสส.

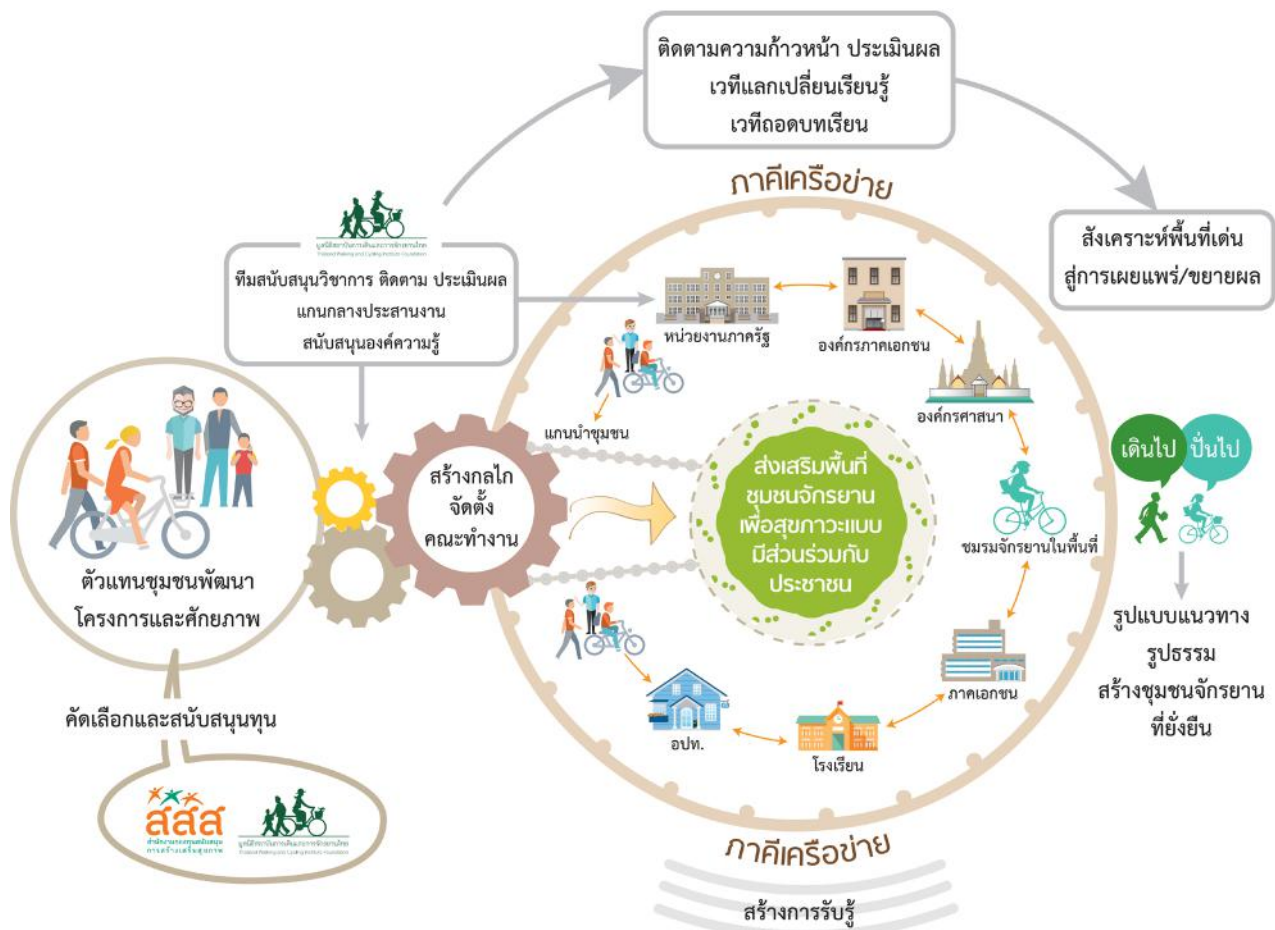

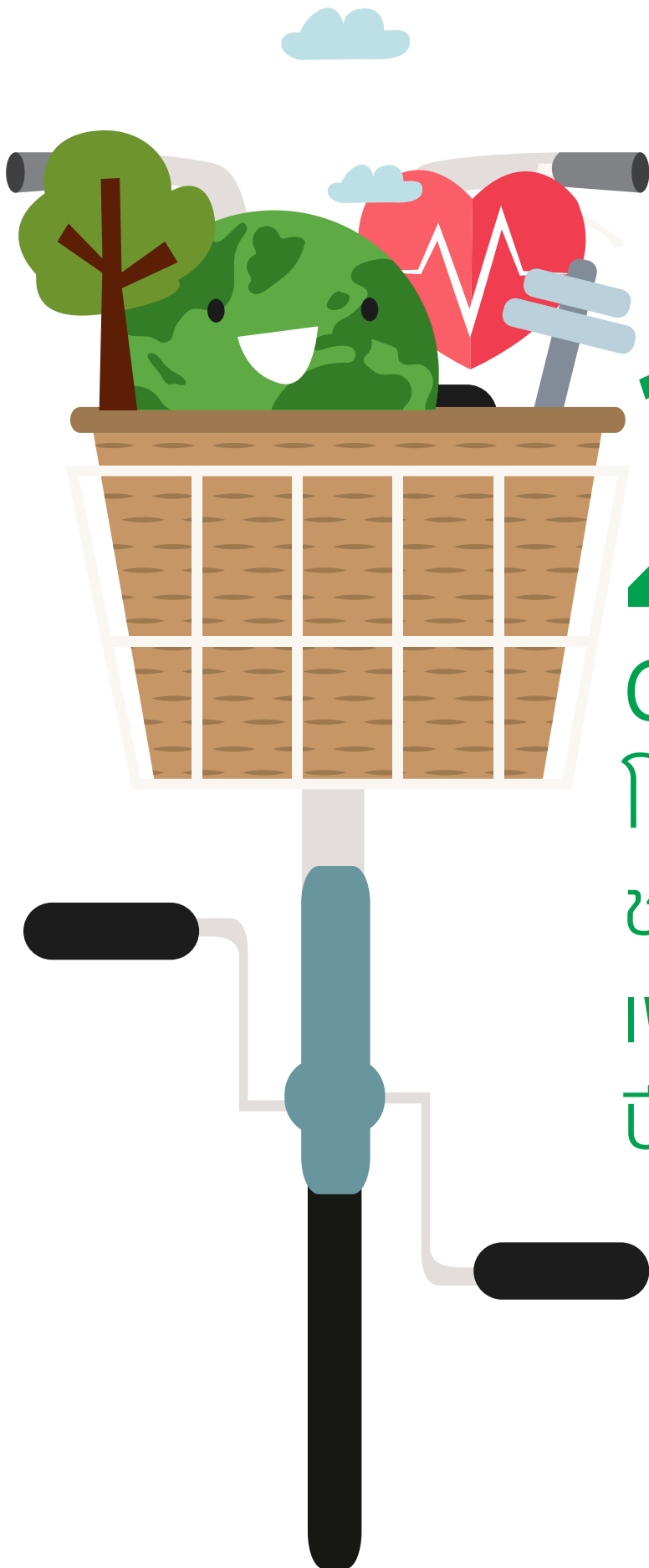
6.การสรุปบทเรียนโครงการฯ

โครงการพัฒนาศักยภาพภาคีฯ หลังจากติดตามประเมินได้จัดดำเนินการสรุปผล และดำเนินการวิเคราะห์รวมถึงการสังเคราะห์ความรู้เชิงผลลัพธ์ เพื่อ รวบรวมองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการ รวมถึงการค้นหาแนวทางการทำงานที่ดี (best practices)จาก 98 โครงการย่อยที่ได้รับทุน เพื่อนำไปสู่การขยายผล การปฏิบัติได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 โครงการชุมชนจักรยานสุขภาวะ ผ่านเวทีถอดบทเรียนพื้นที่ระดับภูมิภาค โดยโครงการพัฒนาศักยภาพภาคีฯ ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการถอดบทเรียนชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะในระดับภูมิภาค รวมไปถึงการจัดเวทีสัมมนาสรุปผลและปิดโครงการฯ เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงาน(ภาพรวม) ทั้งหมดของโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ การจัดนิทรรศการนำเสนอผลสัมฤทธิ์/ตัวอย่างที่ดีของโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ อย่างน้อย ร้อยละ 20 ของจำนวนโครงการย่อย ในเวทีที่มีการสัมมนา แลกเปลี่ยนบทเรียน และเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการทำงานในพื้นที่

กรอบการดำเนินโครงการ

25

ตัวอย่าง
โครงการเดิน
ชุมชนจักรยาน
เพื่อสุขภาวะ
ปีที่ 2

โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ ปีที่ 2 ที่มีพื้นที่ชุมชน ตำบล ท้องที่
ท้องถิ่น และภาคีที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันดำเนินงานอย่างเข้มแข็ง จำนวน 98 พื้นที่
กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ แต่ละพื้นที่ดำเนินการตามสภาพบริบท
ของตนเอง ภายใต้กรอบแนวคิด และกระบวนการดำเนินงานของโครงการหลัก
คือ

- 1) การส่งเสริมให้มีผู้ใช้จักรยานในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้น
- 2) การมีสภาพทางกายภาพที่เอื้อต่อการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน
วันของคนในชุมชน
- 3) การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีในระดับพื้นที่ในการร่วม
กันขับเคลื่อนโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ ที่ยั่งยืนโดยมี
แนวทางที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมของ โครงการชุมชนจักรยาน
เพื่อสุขภาวะ ปีที่ 2 สามารถสรุปได้ 4 แนวทางความสำเร็จ
ได้แก่

- 1) มีฐานทุนดี วัฒนธรรมท้องถิ่นเอื้อ เกิดจากความพร้อมทาง
ด้านทุนเดิมของพื้นที่ เช่น สภาพบริบททางกายภาพ วัฒนธรรมเดิมของท้อง
ถิ่นที่สอดคล้องกับการใช้จักรยานในการเดินทางในชีวิตประจำวันของคนใน
พื้นที่ แต่การเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยอาจจะส่งผลให้ การใช้จักรยานใน
การเดินทางของคนในพื้นที่ลดน้อยลง โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ
เข้าไปดำเนินการให้คนในพื้นที่ฟื้นฟูวิถีดั้งเดิมของคนในชุมชน ให้สามารถปรับ
ประยุกต์ใช้กับสภาพการเปลี่ยนแปลงใหม่ได้อย่างลงตัว และนำสู่ผลของการ
เกิดสุขภาวะที่ดีของคนในชุมชน

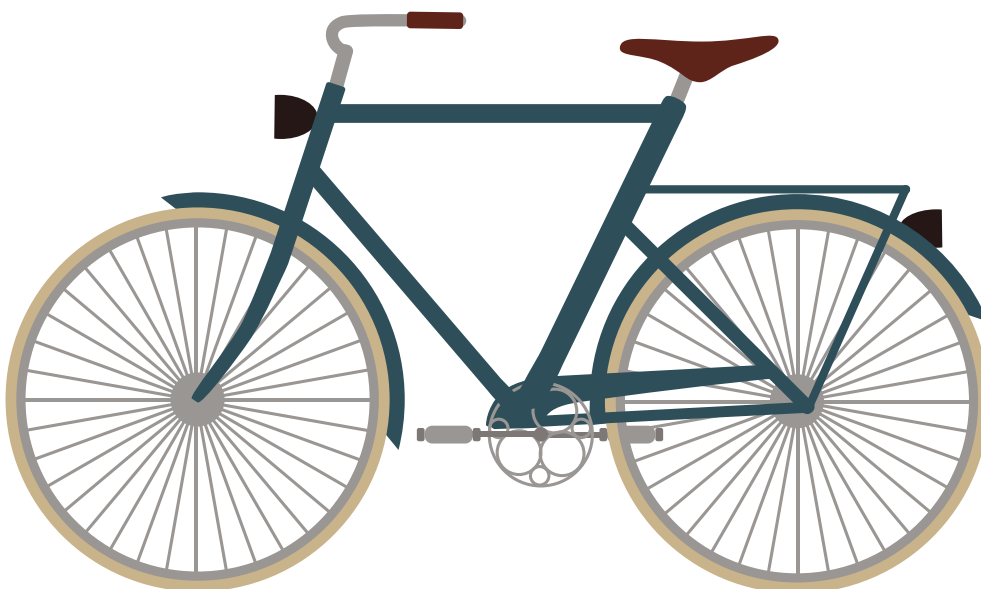

2) สร้างมวลวิกฤติ ส่วนวัตรกรรมชุมชน เกิดจากการดำเนินโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ ในระดับพื้นที่ ในระยะแรกประสบกับปัญหาในการดำเนินงานบางอย่าง บางประเด็น แต่เมื่อโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะในระดับพื้นที่ สามารถดำเนินการจนสามารถแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้ ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี และเป็นวัตรกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นในชุมชน สู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านสุขภาวะที่ดี และยั่งยืนต่อไป

3) เชื่อมร้อยภารกิจ เชื่อมโยงภาคีบูรณาการงาน เกิดจากภาคีองค์กรที่เป็นผู้ดำเนินโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะทั้งที่เป็นองค์กรหลัก และภาคีหุ้นส่วนเสริม สามารถใช้โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ เป็นกระบวนการที่สามารถเชื่อมร้อย บูรณาการกับภารกิจหลักขององค์กรได้ ไม่แปลกแยกเป็นภาระเพิ่มของผู้ปฏิบัติงาน แต่สามารถดำเนินการไปพร้อมงานเดิมที่มีอยู่ และส่งผลให้ภารกิจเดิมมีผลที่ดีขึ้น ตัวอย่างโครงการประกอบด้วย

4) แผนงานเป็นรูปธรรม ส่วนนโยบายท้องถิ่น เกิดจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะที่เป็นเจ้าภาพหลัก ที่มีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ เห็นประโยชน์จากการดำเนินโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ จึงมีการส่งเสริมให้เกิดการดำเนินโครงการต่อไปในระดับพื้นที่ ในรูปแบบต่างๆตามบริบทของตนเอง แต่ยังยึดหลักของโครงการ คือ ส่งเสริมให้มีผู้ใช้จักรยานในชีวิตประจำวันในพื้นที่เพื่อให้เกิดสุขภาวะที่ดีของคนในชุมชนต่อไป

โดยทุกแนวทางสู่ความสำเร็จของแต่ละชุมชน ได้คิดสร้างสรรค์แนวทางการขับเคลื่อนการทำงานขับเคลื่อนชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะของตนเองจนประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง สามารถให้พื้นที่อื่นนำไปเป็นบทเรียนไปต่อยอดหรือปรับประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของชุมชนตนเองเพื่อขยายชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะให้เกิดขึ้น ตัวอย่างโครงการย่อยที่สามารถนำมาเป็นตัวอย่าง 25 โครงการย่อย ดังนี้

1) โครงการชุมชนคนจักรยาน บ้านบุงเข้ ปั่นเพื่อเปลี่ยนสุขภาวะ ตำบลหนองแสงอำเภอกาฬพลี จังหวัดนครนายก

ดำเนินการโดยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านบุงเข้ บริบทของพื้นที่บ้านบุงเข้เป็นคน **“ไทยพวน”** ซึ่งในอดีตการใช้จักรยานในการเดินทางเป็นวิถีเดิมของคนในชุมชนอยู่แล้ว แต่เมื่อความเจริญเข้ามา วิถีการใช้จักรยานของคนบ้านบุงเข้จึงค่อยๆ หายไปทีละน้อย จากการเก็บแบบสำรวจก่อนเริ่มต้นโครงการพบว่าแทบทุกบ้านมีจักรยานเก่าที่ไม่ได้ออกมาใช้งานจอดอยู่ โจทย์สำคัญของโครงการชุมชนคนจักรยานบ้านบุงเข้ฯ คือจะทำอย่างไรให้ชาวบ้านหันไปให้ความสำคัญกับจักรยานที่จอดอยู่นำออกมาใช้เพื่อการเดินทางเหมือนในอดีตก่อนเก่าที่ผ่านมา โครงการชุมชนคนจักรยานบ้านบุงเข้ฯ จึง **“ใช้วิถีไทยพวนชวนให้ชาวบ้านออกมาปั่นกัน”**

ที่เคยใช้ในการเดินทางในชุมชนไปนา ไปวัดตามวิถีเดิม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านบุงเข้ นำโครงการในภารกิจงานของตนเองเข้ามาผนวกเข้าด้วยกัน โดยการออกแบบให้การใช้จักรยานในการเดินทางในชุมชนตามวิถีไทยพวนสามารถส่งเสริมให้เกิดสุขภาพที่ดีของคนในชุมชน กระบวนการแรกของโครงการคือการสำรวจเส้นทางจักรยานที่เหมาะสมกับการออกกำลังกายไม่มาก หรือน้อยจนเกินไป โดยออกแบบเส้นทางให้เป็นวงกลมสามารถกลับมาจุดเดิมได้ ระยะทางในการปั่นจักรยาน จำนวน 6 กิโลเมตร และทดลองใช้จักรยานในเส้นทางที่กำหนดขึ้นและมีการจับเวลาในการปั่นจักรยานพร้อมกันไป ด้วย ซึ่งผล คือ ใช้เวลา 30 นาทีซึ่งเหมาะสมกับการ

ใช้จักรยานในการออกกำลังกายโดยเฉพาะกลับกลุ่มเสี่ยงทางด้านสุขภาพ กระบวนการที่สอง การรณรงค์ให้เกิดกิจกรรมส่งเสริมการใช้จักรยานของคนในพื้นที่ โดยมีเป้าหมายการใช้จักรยานเพื่อให้เกิดสุขภาพดี ลดความเสี่ยงในการเกิดโรค แต่ยกประเด็นการใช้จักรยานว่า ไม่ใช่เรื่องใหม่แต่เป็นวิถีเดิมของคนในชุมชนอยู่แล้ว ทุกคนสามารถนำจักรยานที่จอดนิ่งอยู่ในบ้านปั่นฝุ่น ซ่อมแซมแล้วนำออกมาใช้ได้เลย แต่จำเป็นต้องสร้างกระแสการใช้จักรยานให้เกิดขึ้นก่อน จึงใช้กลุ่ม อสม. ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ชาวบ้านนำจักรยานออกมาใช้ โดยมีข้อตกลงกันว่า ทุกวันเสาร์เวลา 16:30 น. เป็นเวลานัดหมายที่จะนำจักรยานออกมาปั่นกันตามวิถีเดิมของชุมชนที่เคยมี และเพื่อการส่งเสริมทางด้านสุขภาพที่ดีด้วย

ผลจากการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้การใช้จักรยานจากเดิมที่ปั่นตามเวลานัดหมายในเส้นทางที่กำหนด แต่เมื่อชาวบ้านกลับมาคุ้นชินกับการใช้จักรยานในการเดินทางระยะสั้นในชุมชนในชีวิตประจำวัน ผลการสำรวจข้อมูลจากแบบสอบถามหลังจากดำเนินโครงการชุมชนคนจักรยานบ้านบุงเข้เสร็จสิ้นแล้วพบว่าผู้ใช้จักรยานในการเดินทางในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้นจากเดิม กระบวนการต่อยอดเมื่อกระแสการใช้จักรยานเกิดขึ้นในชุมชน แกนนำในพื้นที่จึงมีแนวคิดในการต่อยอดเพื่อให้การใช้จักรยานในการเดินทางในชีวิตประจำวันตามวิถีไทยพวนเกิดประโยชน์เพิ่มขึ้นมากกว่าผลทางด้านสุขภาพเพียงอย่างเดียว จึงนำมาเชื่อมโยงกับ การท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ ซึ่งบ้านบุงเข้และชุมชนใกล้เคียงมีวิถีเอกลักษณ์ที่ชัดเจน โดยเฉพาะวัด อีกทั้งยังมีผลิตภัณฑ์สินค้าที่น่าสนใจของชุมชน ที่ผ่านมามีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในพื้นที่ แต่ชุมชนยังมีการจัดการระบบการท่องเที่ยวที่ดีพอ แกนนำท้องถิ่นจึงมีแนวคิดในเรื่องการออกแบบการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน โดยการใช้จักรยานในการเดินทางเพื่อให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ และสามารถเข้าถึงวิถีความเป็นชุมชนได้มากขึ้น

2) ชุมชน คนเกาะลิบง ขี่จักรยาน เพื่อสุขภาพะ ตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

เกาะลิบงมีฐานทุนที่เอื้อต่อการใช้จักรยานหลาย
ประการ ประการแรก คือ

1) คุณภาพทางกายภาพ

ที่เป็นเกาะ ไม่มีสะพานเชื่อมกับแผ่นดินการ
เดินทางมาเกาะลิบงต้องใช้ทางเรือเท่านั้น พาหนะ
ที่สะดวกในการขนส่งมาเพื่อใช้บนเกาะลิบง คือ
จักรยาน และจักรยานยนต์เท่านั้น ส่วนพาหนะอื่น
เช่น รถยนต์บนเกาะมีบ้างประมาณ 5 คนแต่ไม่ได้
นำออกมาใช้ประจำเนื่องจากถนนบนเกาะเป็น ถนน
ตัวหนอน ดังนั้น จักรยาน และจักรยานยนต์เท่านั้น
ที่เหมาะสมสำหรับการใช้งานบนเกาะลิบง โดยคน
บนเกาะมีการใช้จักรยานในการเดินทางอยู่แล้วในระ
ยะใกล้ๆ เช่น การเดินทางไปมัสยิด โรงเรียน เป็นต้น
2) ทุนความเชื่อทางศาสนา ที่คนมุสลิมจะมีความ
เชื่อว่าการช่วยงานของ มัสยิดถือว่าได้บุญ ดังนั้น
คนเกาะลิบงซึ่งนับถือศาสนาอิสลาม 100% จึงให้
ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก
ดังนั้นโครงการชุมชนคนเกาะลิบงฯ จึงใช้ทุนที่เอื้อดัง
กล่าวในการส่งเสริมให้เพิ่มผู้ใช้จักรยานในการเดิน
ทาง ทุกครั้งที่มัสยิดจัดงานบุญของมัสยิดจะมีการ
ประชาสัมพันธ์ให้มีการใช้จักรยาน เรียกว่า “กิจกรรม

ปั่นงานบุญ” ผลของการจัดกิจกรรม คือ มีจำนวนผู้
ใช้จักรยานเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะกลุ่มเด็กนักเรียนที่ใช้
จักรยานในการเดินทางไปโรงเรียน

เมื่อกระแสการใช้จักรยานบนเกาะลิบงมีมาก
ขึ้น จนสร้างการรับรู้ให้กับคนภายนอก ว่า “เกาะลิ
บงเกาะจักรยาน” ผู้ขับเคลื่อนโครงการได้ฉายา
ใหม่ ว่า “**บังอ้อ จักรยาน**” จากฐานทุนเดิมที่
เอื้อ และกระแสที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมให้เกิดการ
ใช้จักรยานในการเดินทาง ได้สร้างความสนใจของทุก
กลุ่มวัยบนเกาะลิบง กระแสแม่บ้านมุสลิม มีการใช้
จักรยานเพิ่มขึ้น ทั้งหมดเป็นจักรยานอเนกประสงค์
ทั้งหมด ทั้งนี้เกิดจากตามหลักศาสนาอิสลามไม่เอื้อ
ต่อการออกกำลังกายบางประเภท เช่น การเต้นแอโร
บิค เมื่อกระแสการใช้จักรยานเกิดขึ้นบนเกาะลิบง
ทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกาะลิบง เข้า
มาสนับสนุนให้เกิดการใช้จักรยานในการเดินทาง
ของกลุ่มแม่บ้าน โดยมีเป้าหมายเพื่อการออกกำลังกาย
และไม่ผิดต่อหลักความเชื่อทางศาสนา การได้
ใช้จักรยานในการเดินทางที่ส่งผลในการได้สุขภาพ
ดีของกลุ่มแม่บ้านเกาะลิบง หลายคนเล่าว่า “โรค
3 ทหารเสือ คือ ความดัน เบาหวาน หัวใจ ที่เป็นอยู่
บางรายหายไปก็มี ” เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่ม

“ กลุ่มแม่บ้านได้ปั่นจักรยาน บ่นไปคุยไป มีความสุข สบายใจ และยังได้ออกกำลังการอีกด้วย ” การยกระดับต่อยอด จากสภาพเกาะลิบงที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านสิ่งแวดล้อมทางทะเล มีความอุดมสมบูรณ์ของหญ้าทะเล ซึ่งเป็นอาหารของพะยูน มีการตั้งกลุ่ม รักษาอุยง ที่มีเป้าหมายในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่เกาะลิบง และประชากรปลาพะยูน ดังนั้นจึงเป็นฐานทุนที่ 3.สิ่งแวดล้อมทรัพยากรท้องถิ่น ที่เอื้อต่อการใช้จักรยาน ซึ่งแกนนำได้เห็นความสำคัญของการ ส่งเสริมการเดินทางบนเกาะลิบงด้วยการใช้จักรยานเพราะจะทำให้ลดอัตราการปล่อยคาร์บอนในการเดินทาง (Low carbon) อันจะเป็นเครื่องมือในการรักษาทรัพยากรท้องถิ่นที่พวกเขาหวงแหนไว้ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

3) โครงการปั่นจักรยานเพื่อสุขภาพ ลดโลกร้อนชุมชนบ้านวัง ตำบลแม่จะรา อำเภอมะเขาะ

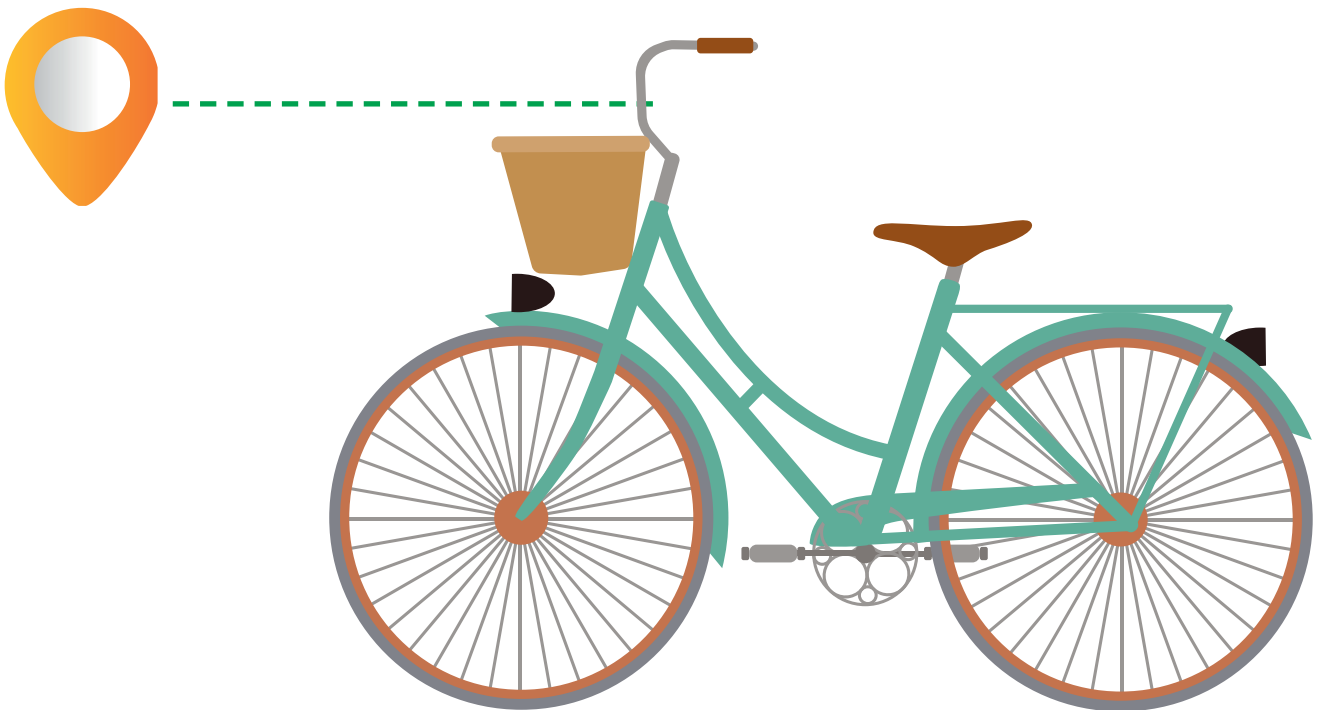

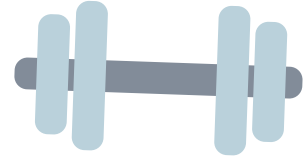
ชุมชนบ้านวังผา ตำบลแม่จะรา อำเภอมะเขาะ จังหวัดตากเป็นหมู่บ้านติดชายแดนระหว่างไทย กับ ประเทศเมียนมา โดยมีแม่น้ำเมยเป็นเส้นแบ่งเขตแดน แต่โดยวิถีความเป็นอยู่ของคนทั้ง 2 มีการข้ามไปมาอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนฝั่งประเทศเมียนมา จะข้ามมารับจ้างในสวนในไร่ จำนวนมาก หรือแม้แต่เด็กเยาวชนของเมียนมา ก็ข้ามฝั่งมาเรียนหนังสือที่ โรงเรียนบ้านวังผา จำนวนมากเช่นกัน และการเดินทางของคนเมียนมา ในบ้านวังผา เกือบทั้ง 100% ใช้จักรยานในการเดินทางทั้งสิ้น ภาพของชาวเมียนมานำจักรยานใส่เรือข้ามฝั่ง มาฝั่งไทย ภาพชายเมียนมานุ่งโสร่งปั่นจักรยานจึงเป็นเรื่องคุ้นเคยสำหรับที่บ้านวังผา และช่วงเช้าและเย็นจะมีนักเรียนโรงเรียนบ้านวังผาปั่นจักรยานกันจำนวนมาก แต่ด้วยความที่เป็นวิถีเดิมที่ทุกคนมีความเคยชินอยู่แล้ว จึงไม่มีการจัดการที่ดีพอ บางครั้งจึงเกิดอุบัติเหตุเกิดขึ้น บางครั้งจึงเกิดความไม่เข้าใจกันในการใช้ถนนร่วมกันของ คนไทยและเมียนมาบ้าง

แต่เมื่อเทศบาลตำบลทุ่งหลวง เข้ามาดำเนินโครงการในพื้นที่ โดยการเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชน และหน่วยงานในพื้นที่ให้เกิดการรับรู้ รับทราบและเข้ามาเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนชุมชนจักรยานร่วมกัน การจัดกิจกรรมรณรงค์ และส่งเสริมให้มีการใช้จักรยานในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้น โดยไม่ได้แบ่งแยกกว่าเป็นคนไทย หรือคนเมียนมาเพราะทุกคนคือ ผู้ใช้ถนนร่วมกันในชีวิตประจำวัน เช่น กิจกรรมปั่นในวันสำคัญ , กิจกรรมปั่นเพื่อปลูกป่าชุมชน มีทั้งคนไทยนำจักรยานเกาออกมาซ่อมแซม และมาเข้าร่วมกิจกรรม คนเมียนมาเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ตนเองสามารถเข้าร่วมได้ สนุกสนานจึงมีการรวมเงินกันสมทบและเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาพะ จึงเป็นกระบวนการที่ช่วยสร้างความร่วมมือกันให้เกิดขึ้นของคน 2 สัญชาติ ที่ใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ต่อมา เทศบาลตำบลทุ่งหลวงและภาคีในพื้นที่ เช่น ประธานชุมชน และโรงเรียนบ้านวังผา ได้วางแผน

เพื่อการจัดสภาพที่เอื้อต่อการใช้จักรยาน มีการให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของผู้ใช้ถนนร่วมกันให้มากขึ้น โดยการจัดกิจกรรมทำความสะอาดไหล่ทางร่วมกันของคนในชุมชน การติดตั้งป้ายเตือนและป้ายเขตชุมชนจักรยาน นอกจากนี้ยังมีการจัดทำกิจกรรมนันทนาการเพื่อการใช้จักรยานของนักเรียนในโรงเรียนบ้านวังผา โดยการจัดระเบียบและสร้างข้อตกลงในการใช้จักรยานของนักเรียนทั้งคนไทยและชาวเมียนมาร่วมกัน

ผลจากการดำเนินโครงการในพื้นที่ของคณะทำงานอย่างต่อเนื่องนั้น เกิดการค้นพบ แนวทางการทำงานเพื่อสร้าง ชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะที่ยั่งยืน ต้องสร้างพื้นที่ความปลอดภัยให้กับทุกคนที่ใช้ถนนร่วมกัน เกิดเป็นร่างแนวทางการต่อยอดการใช้จักรยานตามวิถีเดิมของคนในพื้นที่ให้มีความปลอดภัยตามข้อควรปฏิบัติต่างๆ โดยในพื้นที่ต้องมีการเพิ่มสื่อ ป้ายสัญลักษณ์ต่างๆที่ส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยที่ให้เป็น 2 ภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาเมียนมา และการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างการรับรู้และความสัมพันธ์ที่ดีเพิ่มขึ้นของคนสองฝั่งแม่น้ำเมย สู่การเป็น ชุมชนบ้านวังผาจักรยานเพื่อสุขภาวะ 2 แผ่นดินต่อไป

4) โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะวิเศษไชยชาญ เมืองน่าอยู่ ตำบลศาลเจ้าโรงทอง อำเภอวิเศษไชยชาญ จังหวัดอ่างทอง

จากการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของเทศบาลเมืองวิเศษไชยชาญ พบว่าในพื้นที่เขตเทศบาล มีฐานทุนที่เอื้อต่อการส่งเสริมให้เกิด ชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ หลายประการด้วยกัน คือ

1) มีผู้ใช้จักรยานในชีวิตประจำวันที่เป็นตัวอย่างอยู่แล้วในพื้นที่ เช่น การใช้จักรยานปั่นไปตลาด ไปวัดทุกวันพระ เป็นต้น

2) มีชุมชนตัวอย่างที่คนในชุมชนมีการใช้จักรยานในการเดินทางในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว คือ ชุมชนน้ำเขียว

3) มีชมรมจักรยานวิเศษไชยชาญ ที่มีการรวมคน และการมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการการใช้จักรยานเพื่อสุขภาพอยู่แล้วในพื้นที่ เทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ จึงใช้กระบวนการตามแนวทางของชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ เข้าไปในพื้นที่ เพื่อให้เกิดกระแสการใช้จักรยานในการเดินทางในชีวิตประจำวันในเขตพื้นที่ และการใช้ฐานทุนที่มีอยู่เป็นตัวอย่าง และเป็นเพิ่มกระแสการใช้จักรยานให้มากขึ้น

กระบวนการสร้างการรับรู้โดยการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และเข้าใจแนวทางในการดำเนินงานของโครงการ ผ่านช่องทางที่เทศบาลมีอยู่แล้ว คือ เสียงตามสาย, และเวทีประชาคมหมู่บ้านที่เป็นภารกิจของเทศบาลเพียงแต่นำเรื่องของชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะเสริมเข้าไป

กระบวนการรณรงค์เพิ่มผู้ใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน โดยการขยายผู้ใช้จักรยานที่เป็นฐานทุนเดิม ออกไปยังบุคคลกลุ่มอื่นๆ ในเขตพื้นที่ 1) การใช้บุคคลต้นแบบ 3 กลุ่มเพื่อสร้างกระแสการใช้จักรยานในชีวิตประจำวันของคนในพื้นที่ โดยทั้ง 3 กลุ่มเป็นการต่อยอดจากฐานทุนเดิมที่มีอยู่ในพื้นที่ ได้แก่ กลุ่มเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ , กลุ่มเยาวชน , กลุ่มชาวบ้านทั่วไป

5) โครงการ ชุมชนจักรยาน เพื่อสุขภาวะ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอ ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่ใช้จักรยานในการเดินทางในชีวิตประจำวัน 2) กิจกรรมส่งเสริมการใช้จักรยานที่เหมาะสมกับทุกกลุ่มวัย และทุกความต้องการของชุมชน ได้แก่ การสนับสนุนให้มีการใช้จักรยานในวิถีชีวิตเดิมของคนในพื้นที่ เช่น การใช้จักรยานปั่นไปวัดเพื่อสวดมนต์เย็นทุกวัน , สนับสนุนรางวัล รถ 6 ล้อสำหรับผู้จักรยานที่ต้องการออกกำลังกายในพื้นที่เฉพาะ เช่น สวนสาธารณะ การรณรงค์ให้มีการใช้จักรยานปั่นร่วมกันสัปดาห์ละ 3 ครั้ง โดยแบ่งตามพฤติกรรม การใช้ของกลุ่มเป้าหมาย คือ สายแข่ง กลุ่มนักปั่นๆกันทุกวันเสาร์ , สายกลาง กลุ่มแม่บ้านปั่นจักรยานเพื่อการออกกำลังกาย , สายอ่อน กลุ่มผู้สูงอายุที่ใช้จักรยานเดินทาง การออกกำลังกายในระยะใกล้ๆ การต่อยอดจากการขยายผลจากฐานทุนของคนที่มีการใช้จักรยานในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สามารถเกิด ชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะที่ยั่งยืนในพื้นที่ต่อไป

เทศบาลตำบลหาดเสี้ยว เล็กพื้นที่ บ้านหาดสูง เป็นพื้นที่นำร่องการสร้างชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาพะ มีเป้าหมายเพื่อการขยายผลต่อไปยังหมู่บ้านอื่นๆ ในตำบลหาดเสี้ยว สภาพของชุมชนเป็นหมู่บ้านที่มีการตั้งถิ่นฐานมานาน ลักษณะถนนเป็นถนน (ซอย) ในหมู่บ้านมีความร่มรื่นจากต้นไม้ใหญ่สองข้างทาง ระยะห่างของสถานที่สำคัญที่มีความจำเป็นในชีวิตของคนบ้านหาดสูง อยู่ไม่ไกลกันมากนัก ได้แก่ ตลาดนัด วัด โรงเรียน ศาลาศูนย์กลาง

ดังนั้น ฐานทุนแรกที่เกี่ยวข้องการใช้จักรยานของคนในชุมชน คือ สภาพทางกายภาพ ฐานทุนที่สองที่เกี่ยวข้องการใช้จักรยานของคนในชุมชน คือ วิถีชีวิตของคนหาดเสี้ยว (บ้านหาดสูง) ซึ่งเป็นคนไทยวน มีวิถีการใช้จักรยานในการเดินทางประจำวัน ที่สืบทอดมาตั้งแต่สมัย ปู่ ย่า ตา ยาย ให้เห็นอยู่แล้ว และยังมีการสืบสานต่อไปปัจจุบัน สังเกตได้จากเกือบทุกบ้านมีจักรยาน และเป็นจักรยานที่พร้อมใช้ สามารถใช้งานได้การวิเคราะห์ ฐานทุนเดิมของพื้นที่ที่มีความเป็นไปได้ในการดำเนินการเป็นพื้นที่นำร่อง และยุทธศาสตร์ของเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว ที่มีเป้าหมายการดำเนินการเป็นเทศบาลคาร์บอนต่ำ ดังนั้น การส่งเสริมการใช้จักรยานในการเดินทางของคนในพื้นที่ จึงเป็นแนวทางที่ดี ที่จะถึงเป้าหมายการดำเนินงานของเทศบาล และสภาพพื้นที่ที่มีความพร้อมสูง โดยผู้ดำเนินการไม่คิดว่าเป็นภาระที่เข้ามาเพิ่ม แต่เป็นพันธกิจที่เข้ามาเสริมการทำงานของเทศบาลให้ดีขึ้น

กระบวนการของเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว เพื่อขับเคลื่อนโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาพะ ในพื้นที่นั้น ดำเนินการโดยการเข้าไปหนุนเสริม และจัดการทุนเดิมที่มีอยู่ให้ มีความน่าสนใจเพิ่มขึ้นในชุมชน กระบวนการที่หนึ่ง การจัดทำเส้นทางจักรยานในชุมชนบ้านหาดสูง โดยเป็นเส้นทางเดิมที่ชาวบ้านใช้จักรยานอยู่เป็นประจำอยู่แล้ว โดยเทศบาลตำบลหาดเสี้ยวจัดทำเป็น 3 เส้นทาง แต่ละเส้นทางเชื่อมกันและเป็นเส้นทางที่สามารถเดินทางถึงสถานที่สำคัญ ที่มีความจำเป็นของชุมชนได้ ส่วนที่เพิ่มเติมเข้าไป คือ การทำสัญลักษณ์เส้นทางจักรยาน การติดป้ายเตือน ป้ายความปลอดภัยต่างๆ เพื่อเพิ่มความปลอดภัยของผู้ใช้จักรยานและผู้ใช้ถนนประเภทอื่น อีกประการหนึ่งเป็นการย้าให้ชุมชนรับรู้ ว่า วิถีของตนเองที่มีมาเป็นสิ่งที่เหมาะสมแล้ว มีตัวตนและมั่นใจในวิถีของตนเอง กระบวนการที่สอง การประกาศให้ทุกวันพุธ เป็นวันใช้จักรยานในการเดินทางของเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว เพื่อเป็นการเพิ่มกระแสให้เกิดขึ้นในพื้นที่ และการดำเนินการเพื่อให้ถึงเป้าหมายเทศบาลคาร์บอนต่ำ กระบวนการที่สาม กิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมที่หลากหลาย น่าสนใจ เหมาะกับกลุ่มวัย เช่น การจัดการส่งเสริมการใช้จักรยานในการเดินทางกับกลุ่มเด็ก โดยการจัดปั่นไปสำรวจจุดต้นไม้ในชุมชนเป็นต้น กระบวนการที่สี่ ยกย่อง ชมเชย ให้รางวัล โดยการสะสมคะแนนการใช้จักรยานในการเดินทาง และสามารถนำคะแนนมารวมและรับรางวัล

ได้ตอนปลายปี ดังนั้นจากการมีฐานทุน ทางด้าน
กายภาพ และวิถีการดำเนินชีวิตของคนหาดเลี้ยว
(บ้านหาดสูง) เป็นปัจจัยที่หนุนเสริมให้สามารถ
ออกแบบกระบวนการที่ดี และสอดคล้องกับความต้องการ
ของชุมชน ส่งผลให้ โครงการชุมชนจักรยาน
เพื่อสุขภาวะ ตำบลหาดเลี้ยว เป็นโครงการตัวอย่าง
ที่ดีโครงการหนึ่ง และสามารถขยายผลสู่ชุมชนข้าง
เคียงได้ในอนาคต

6) โครงการ ชุมชนจักรยาน เพื่อสุขภาวะ ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ
ตำบลตาขันค่อนข้างประสบปัญหาในช่วงของการ
ประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมายรับรู้ เข้าใจการดำเนิน
โครงการ และเข้าร่วมโครงการเนื่องจากยังไม่สามารถ
ประชาสัมพันธ์ได้อย่างทั่วถึง คณะทำงานโครงการจึง
ช่วยกันค้นหากระบวนการใหม่ที่จะสามารถกระตุ้น
ให้เกิดผู้ใช้จักรยานในการเดินทางให้เพิ่มขึ้นได้ เกิด
เป็นแนวทางกระตุ้นการใช้จักรยานของตำบลตาขัน
โดย เกิดเป็น “กิจกรรมปั่นมา-ลาให้” โดยร้าน
ค้าที่เข้าร่วมโครงการจะลดราคาสินค้าให้กับชาว
บ้านที่ใช้การปั่นจักรยานมาซื้อของ เป็นการใช้เรื่อง
เศรษฐกิจเข้ามาเป็นปัจจัยเสริมในการเพิ่มการใช้
จักรยานในชุมชน เริ่มต้นจากการมีร้านค้านำร่องที่
เข้าร่วมโครงการฯ โดยส่วนใหญ่จะเป็นร้านของแกน
นำชุมชนอยู่แล้ว มีการติดป้ายแสดงให้ผู้ใช้จักรยาน
เห็นชัดเจนว่าเป็นร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการ ต่อจาก
นั้นทางโครงการทำการประชาสัมพันธ์ให้กับคนใน
ชุมชนได้รับรู้ และใช้ อสม.เป็นกระบอกเสียงช่วยใน
การสื่อสารอีกแรง เมื่อเริ่มการจัดกิจกรรมนี้พบว่า

มีผู้ใช้จักรยานในการเดินทางในชีวิตประจำวันเพิ่ม
ขึ้นจริงในพื้นที่ตาขัน ถึงแม้ว่าจำนวนเงินที่ลดสินค้า
นั้นจะไม่มากมาย เพียง 1-2 บาท แต่เป็นกิจกรรมที่
ทำให้คนในชุมชนได้ร่วมกิจกรรมของโครงการ ได้มี
กิจกรรมที่กระตุ้นให้ชาวบ้านได้นำจักรยานออกมา
ใช้ในชีวิตประจำวันจริง และก่อนปิดโครงการทาง
คณะทำงานได้มอบเกียรติบัตรให้กับเจ้าของร้าน
ค้าในฐานะของผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

จากกิจกรรมปั่นมา- ลดให้ ของโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะตำบลตาขัน ที่เกิดจากการค้นหาวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และพยายามช่วยกันคิดค้นวิธีการที่เหมาะสมกับชุมชนจริงนั้น สามารถนำสู่การคลี่คลายได้ ด้วยพลังของคนในชุมชนเอง เช่น เจ้าของร้านก็สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนได้ มีส่วนในการสร้างชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ พวกเขายอมเสียรายได้บางส่วนไปแต่แลกกับเกิดเกิดการพัฒนาชุมชนไปในทิศทางที่ดีขึ้นสำหรับกิจกรรมนี้ถึงแม้ว่ายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ยังมีข้อควรปรับปรุงอีกหลายอย่างที่คณะทำงานต้องช่วยกันหาทางออกต่อไป แต่ก็เป็นการจัดประกายพลังของชุมชนได้เป็นอย่างดีและยังยืนต่อไปในอนาคต

7) โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ ตำบลบ้านฝาง อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น

โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะตำบลบ้านฝาง มีแกนนำภาคประชาชนเป็นคณะทำงานหลัก ในช่วงเริ่มต้น คุณประสิทธิ์ นามวงษา เล่าว่ายากมาก “ไปพูดคุยกับใครเขาก็ได้แค่รับฟัง แต่ไม่ได้ช่วยเหลื่ออะไรเลย บางคนอาจจะหัวเราะใส่ เกิดคำถามว่าปั่นไปทำไมจักรยาน ” ทำให้ในช่วงเริ่มต้นมีความท้อ และกังวลมาก แต่ถ้าทีมงานมีความแน่วแน่ จะเป็นพลังในการดำเนินกิจกรรมทุกอย่างได้ ครั้งแรกที่เริ่มกิจกรรมพัฒนาเส้นทางจักรยานในชุมชน ผู้ใหญ่บ้านเป็นพลังที่ 1 ที่นำทีมชาวบ้านออกมาช่วยกันทำความสะอาด ปรับปรุงสองข้างไหล่ทางถนนในหมู่บ้าน ต่อจากนั้นคณะทำงานต้องสร้างการรับรู้และกิจกรรมต่างๆ เพื่อเพิ่มจำนวนผู้ใช้จักรยานในชุมชน โดยคณะทำงานเห็นว่าการใช้เด็กและเยาวชนในชุมชน คือ กลุ่มเป้าหมายที่ดีที่สุด เพราะพวกเขาเป็นที่รักของครอบครัว มีความใกล้ชิดฐานฐานของครอบครัวในชุมชนมากที่สุด การใช้ผู้ใหญ่ในการพูดเชิญชวนอาจจะได้รับการต่อต้านบ้าง แต่ถ้าเป็นเด็กลูกหลานของเขาจะเกิดผลที่ดีกว่า ดังนั้นคณะทำงานจึงวางแผนงานให้กลุ่มเยาวชนทำหน้าที่ช่วยสื่อสารกับพ่อแม่ และพวกเขายังเป็นกลุ่มที่ใช้จักรยานกลุ่มใหญ่ในชุมชน กระบวนการสร้าง วิทยากรน้อย จึงเกิดขึ้น โดยการนำเยาวชนในชุมชนมารู้ และเข้าใจเรื่องการดำเนินโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ เรียนรู้การใช้จักรยานที่ถูกต้องปลอดภัย ประโยชน์ของการใช้

จักรยานด้านต่างๆ ที่สอดคล้องกับสุขภาวะของชุมชน และนอกจากนั้นทางโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ ได้ให้เด็ก เยาวชนได้เรียนรู้ทักษะทางด้านการสื่อสาร มีความกล้าพูดคุย กล้าแสดงความคิดเห็น เพื่อที่จะสามารถเป็นกลุ่มพลังที่จะช่วยขับเคลื่อนโครงการจักรยานเพื่อสุขภาวะให้สำเร็จได้ กลุ่มเด็กเยาวชนวิทยากรน้อยจึงเป็นพลังที่ 2 ที่ทำหน้าที่ชักชวน พูดคุย ทำความเข้าใจกับคนในชุมชนให้รู้ประโยชน์ของการใช้จักรยานและใช้เส้นทางในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ

ผลจากการมีพลังการขับเคลื่อนโครงการฯ ทั้ง 2 นั้นส่งผลให้ ชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะตำบลบ้านฝาง มีจำนวนผู้ใช้จักรยานในการเดินทางเพิ่มขึ้นได้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้สูงอายุมีการใช้จักรยานกันมากขึ้น ชาวบ้านตำบลบ้านฝางจากคนที่ไม่เห็นความสำคัญ ไม่เห็นด้วยในช่วงแรก เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองจากการเห็นผู้นำ (ผู้ใหญ่บ้าน) เป็นแบบอย่าง และคนที่เขารัก(ลูกหลาน)ช่วยสื่อสาร พูดคุยให้เข้าใจ ผลการเปลี่ยนแปลงอีกประการหนึ่งที่เป็นที่น่าภาคภูมิใจของคณะทำงานโครงการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ กลุ่มเยาวชนที่ทำหน้าที่เป็นวิทยากรน้อย จากเดิมที่เป็นเด็กไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าพูดคุย เสนอความคิดเห็นของตนเอง แต่ปัจจุบันนี้ มีความกล้า เป็นกลุ่มแกนนำกลุ่มหนึ่งของชุมชนที่มีส่วนในการพัฒนาหมู่บ้าน เป็นที่ยอมรับของชุมชน และจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีศักยภาพต่อไป

8) โครงการ จักรยาน เพื่อสุขภาวะ ตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะตำบลป่าสัก เป็นโครงการหนึ่งที่ได้ดำเนินการประสบความสำเร็จเกิดผลเป็นตัวอย่างหลายประการ เช่น เกิดกิจกรรมต่อยอดจากกิจกรรมของโครงการฯ ที่ เกิดกิจกรรม อสม.ปันเยี่ยมบ้าน โดยการเกิดกิจกรรมต่อยอด ปันปันบุญ โดยการรับสมาชิกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้ง และจะต้องจ่ายค่าสมาชิก เป็นจำนวนเงิน 20 บาท เงินค่าสมาชิกที่รวบรวมได้ไม่ได้เอาไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวของใคร แต่นำไปซื้อของใช้จำเป็นต่างๆของผู้ป่วย ที่ยังไม่มีกรสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่น หรือ ครอบครัวยังไม่สามารถจัดหาให้ได้ เช่น ผ้าอ้อมสำเร็จรูปให้ผู้ป่วยติดเตียง เป็นต้น กิจกรรมปันปันบุญเป็นตัวอย่างของการทำงานแบบหนุนเสริมกันของ ภาครัฐ คือ ท้องถิ่นกับภาคประชาชน เพราะการใช้จ่ายงบประมาณของภาครัฐไม่สามารถสนับสนุนได้

ตามความต้องการที่ครบถ้วนของชาวบ้าน ดังนั้น ปันปันบุญจึงเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนในชุมชนเกิดการเกื้อกูลช่วยเหลือกันไม่ผลัดความรับผิดชอบไปให้หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เกิดแนวทางการปฏิบัติที่คนในชุมชนไม่ทิ้งกันไม่ว่าจะเป็นกลุ่มไหนในสังคมก็ตาม

นอกจากนี้ โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะตำบลป่าสัก ยังเป็นกลไกต้นแบบ การจัดการปัญหาขยะ หรือของเหลือใช้ในชุมชน โดยพบว่าในวัดและบ้านเรือนของชาวบ้าน มีถาดเก่าที่ไม่ใช้แล้วถูกทิ้งอยู่จำนวนมาก จึงเกิดแนวคิด นำถาดเก่าเหล่านั้นมาประยุกต์ทำเป็นป้ายสัญลักษณ์ต่างๆในพื้นที่ ชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะตำบลป่าสัก วาดสัญลักษณ์จราจรต่างๆ เพื่อเป็นตัวอย่างให้คนในชุมชนเห็นว่า ของบางอย่างยังมีประโยชน์สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้หากรู้จักคิด ออกแบบอย่างเหมาะสม

9) โครงการชุมชนจักรยานหนองไม้แก่น ปั่นปลอดภัย ร่วมใจสร้างสุขภาวะ ตำบลหนองลาน อำเภอกำมะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ปัญหาของการดำเนินโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะที่หลายพื้นที่เจอคือ ชาวบ้านไม่มีจักรยานแล้วจะให้ใช้จักรยานได้อย่างไร บ้านหนองไม้แก่นก็ประสบกับปัญหานี้เหมือนกับหลายพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กนักเรียนที่มีความสนใจในการใช้จักรยานปั่นไปโรงเรียนแต่พวกเขาไม่มีจักรยาน พระครูกาญจนธรรมชัย เจ้าอาวาสหนองไม้แก่น ซึ่งเห็นประโยชน์และความสำคัญของการใช้จักรยานในชุมชน สังเกตระหว่างออกบิณฑบาตพบว่า แต่ละบ้านมีจักรยานเก่า เสียแล้ว ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อยู่จำนวนมาก

ในฐานะที่วัดเป็นศูนย์จิตศรัทธาของบ้านชุมชน จึงเกิดแนวทางการรวบรวมจักรยานเก่ามาซ่อมให้สามารถกลับมาใช้งานใหม่อีกครั้ง และในฐานะเป็นพระ เป็นศูนย์รวมความศรัทธา เป็นพลังในการสร้างบุญของคนในชุมชน จึงเกิดเป็นกิจกรรมรับบริจาคจักรยานแบบได้บุญ คือ การบิณฑบาตจักรยานเก่าจากชาวบ้าน นำมาผ่านกระบวนการทางศาสนา แล้วส่งไปที่ คลินิกจักรยานหนองไม้แก่น เพื่อ ซ่อมแซม หรือขายเป็นเศษเหล็กให้กับพ่อค้า เมื่อผ่านกระบวนการของคลินิกจักรยานแล้ว จะได้ผลผลิตที่เป็นจักรยานพร้อมใช้ แล้วส่งไปที่ ธนาคารจักรยานหนองไม้แก่น และส่งมอบจักรยานพร้อมใช้ให้กับเด็กนักเรียนที่ต้องการใช้จักรยาน และอีกส่วนหนึ่งจะนำไปเป็นจักรยานยืมใช้ให้กับคนในชุมชน โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเรื่องการยืม แต่วันที่นำจักรยานมาคืนจะต้องนำขยะที่สามารถขายได้มาให้กับธนาคารจักรยานด้วย

ปัจจุบันคลินิกจักรยานหนองไม้แก่นสามารถผลิตจักรยานพร้อมใช้ให้กับผู้ที่ต้องการ จำนวน 80 คันแล้ว ส่วนของรายได้ที่เกิดขึ้นจากการขายเศษจักรยาน และขยะที่เป็นค่าเย็บจักรยานของชุมชนนั้น ถูกนำกลับมาใช้เพื่อการบริหารจัดการภายในคลินิกจักรยานและธนาคารจักรยาน ให้สามารถดำเนินการอยู่ได้

จักรยานขยะ สู่จักรยานสุขภาวะ เป็นการจัดการปัญหาที่เกิดจากการประสานความร่วมมือกันตามหลัก บวร คือ บ = บ้าน, ชุมชน ว = วัด ร = ราชการ (เทศบาลตำบลหนองลาน) โรงเรียนหนองไม้แก่น เกิดเป็นพลังที่สามารถแก้ปัญหา และขับเคลื่อนชุมชนที่เข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน

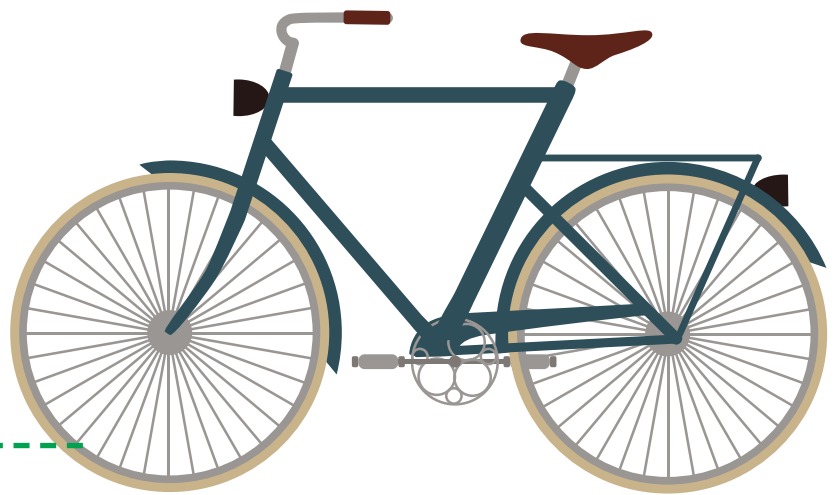
10) โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ ตำบลหายโศก อำเภอพุกโรสง จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการทำโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะตำบลหายโศก ที่ผ่านมามีผลผลิตตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และตลอดถึงเกิดผลลัพธ์มากกว่าที่ตั้งไว้ในข้อเสนอโครงการ เช่น การเกิดกระบวนการมีส่วนร่วม เกิดความร่วมมือในชุมชนเพิ่มขึ้น สามารถจัดการปัญหาขยะในชุมชนให้ลดน้อยลงได้ แต่เมื่อมองลึกไปถึงกลุ่มบุคคลในชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหายโศก ในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการพบว่ายังมีกลุ่มผู้สูงอายุ ที่ไม่สามารถเดินทางในชีวิตประจำวันได้ บางรายต้องกลายเป็นผู้ป่วยติดบ้านติดเตียงไป ในฐานะที่ โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะตำบลหายโศก มีเป้าหมายเพื่อการส่งเสริม

ให้มีผู้ใช้จักรยานในการเดินทางในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้น กลุ่มผู้สูงอายุกลุ่มนี้จึงเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ท้าทาย ที่ควรจะได้รับการคลี่คลายปัญหาสามารถกลับมาใช้ชีวิตได้ตามปกติเหมาะสมกับช่วงวัย และตามที่สภาพร่างกายเอื้ออำนวย

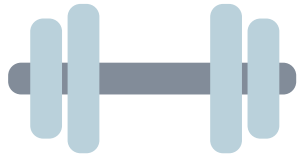
จึงมีการเปลี่ยนจากจักรยานแม่บ้าน จักรยานอเนกประสงค์ธรรมดา เป็น จักรยานสามล้ออเนกประสงค์ (ชาเล้ง) เพื่อผู้สูงอายุ โดยมีการคิดออกแบบ ประดิษฐ์ ทดลองใช้หลายรูปแบบจนได้แบบที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุที่สุด โดยจักรยานสามล้ออเนกประสงค์จะมีการจัดทำขึ้นตามความต้องการ การสั่งจองของผู้สูงอายุในชุมชน ซึ่งจะต้อง

มีการเสียค่าใช้จ่าย จำนวน 2700 บาทต่อคัน ซึ่งผู้สูงอายุบางรายสามารถจ่ายได้ บางรายลูกหลานเป็นผู้รับผิดชอบ หรือหากไม่สามารถรับผิดชอบได้ก็สามารถจ่ายเป็นเงินสมทบกับเงินช่วยเหลือจากชุมชน หรือองค์กรในพื้นที่เป็นรายกรณี ที่ผ่านมามีการสั่งทำ และผู้สูงอายุได้รับจักรยานสามล้ออเนกประสงค์ไปแล้วกว่า 12 คัน

ผลที่เกิดขึ้นนอกโครงการ คือ ชุมชนสามารถจัดการแก้ปัญหาทางด้านสุขภาพของผู้สูงอายุได้ ผู้สูงอายุเหล่านี้กลับมาช่วยเหลือตัวเองได้อีกครั้ง ไม่กลายเป็นผู้ป่วยติดบ้านติดเตียงโดยไม่จำเป็น มีความสุข มีสุขภาพจิตที่ดี สามารถกลับมาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผลที่เกิดขึ้นในโครงการ คือ มีผู้สูงอายุที่ใช้จักรยานสามล้ออเนกประสงค์ในการเดินทางในชีวิตประจำวันรวมอยู่ในผลลัพธ์ของโครงการด้วย

11) โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะตำบลกกแรต อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

เป็นโครงการที่ดำเนินการโดยภาคประชาชน คือ ชมรมจักรยานกกรเรต , ท้องที่ ท้องถิ่น คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกกแรตในพื้นที่ , และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกกแรต โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลกกแรตรับรู้ รับทราบและให้การสนับสนุนสมทบตามความเหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ โครงการมีเป้าหมายสำคัญในการ ส่งเสริมให้เกิดผู้ใช้จักรยานในการเดินทางเพิ่มขึ้น โดยให้ความสำคัญในการทำโครงการกับนักเรียนในโรงเรียน 3 โรงเรียนในพื้นที่ ซึ่งก่อนหน้านี้นักเรียนมีการเดินทางไปกลับระหว่างบ้านและโรงเรียน โดยการใช้จักรยานยนต์ , จักรยานยนต์ , และการเดินทางสำหรับนักเรียนบ้านใกล้ ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ อุบัติเหตุระหว่างการเดินทางไป กลับของนักเรียนโดยเฉพาะนักเรียนที่ใช้จักรยานยนต์ในการเดินทาง และปัญหานี้อยู่ในความพยายามจะเข้าไปแก้ไขของ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกกแรต , โรงเรียน , องค์การบริหารส่วนตำบลกกแรต , และภาคประชาชน

เมื่อมีการดำเนินโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ ตำบลกกแรต มีกลุ่มเป้าหมายหลัก คือ นักเรียน 3 โรงเรียนในตำบลกกแรต เพื่อให้มีการเดินทางโดยจักรยาน ซึ่งมีความปลอดภัย สามารถลดอุบัติเหตุลงได้ คณะทำงานได้ดำเนินการ โดย 1) จัดเวทีพูดคุยกับ ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ทั้ง 3 โรงเรียน 2) จัดสภาพกายภาพ และสิ่งแวดล้อมต่างๆที่เอื้อต่อการใช้จักรยานในการเดินทางของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ครบถ้วน ป้ายสัญลักษณ์ความปลอดภัยในเส้นทางที่มีการใช้จักรยาน , มี

บุคลากรครู หรือ ตำรวจจราจรในจุดเสี่ยงที่นักเรียนใช้จักรยานในช่วงเช้า และเย็น , จัดหาการสนับสนุนจักรยานจากองค์กรภายนอกให้กับโรงเรียนในการดำเนินโครงการจักรยานยืมเรียนให้กับนักเรียนที่ไม่มีจักรยาน , และจัดทำที่จอดจักรยานให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ของนักเรียนทั้ง 3 โรงเรียน กิจกรรมที่ดำเนินการทั้งหมดนี้เพื่อให้ นักเรียนสามารถใช้จักรยานได้จริง มีความปลอดภัย และผู้ปกครองเกิดความมั่นใจในการใช้จักรยานในการเดินทางของบุตรหลานของตนเอง ผลจากการดำเนินการอย่างจริงจังของ โครงการฯและหน่วยงานส่งผลให้เกิด ความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม คือ ผู้นำ แกนนำในตำบล , ผู้ปกครอง , นักเรียน , และหน่วยงานต่างๆ เกิดข้อตกลงร่วมกันห้ามนักเรียนจักรยานยนต์ในการเดินทางไป กลับโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนใน

ตำบล และสนับสนุนให้ใช้จักรยานในการเดินทาง เพื่อความปลอดภัย และลดอุบัติเหตุในการเดินทาง ซึ่งเป็นแนวทางที่เกิดจากการดำเนินโครงการชุมชน จักรยานเพื่อสุขภาวะ แต่สามารถเชื่อมโยงให้เกิด ผลลัพธ์ การกิจของหน่วยงานระดับพื้นที่ ได้อย่าง เป็นรูปธรรม

โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะตำบล โคกเพชร ดำเนินกิจกรรมโดยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโคกเพชร ดังนั้น กลุ่ม อสม.ตำบลโคกเพชร จึงเป็นกลุ่มเป้าหมายในการส่งเสริมให้มีการใช้จักรยานในการทำงานลงพื้นที่ เพื่อส่งเสริมสุขภาพของคนในตำบลด้วย แต่พื้นที่ตำบลโคกเพชรมี ปัญหาคล้ายๆกับพื้นที่อื่นๆ คือ “ไม่มีจักรยานแล้ว จะปั่นได้อย่างไร?” ทั้ง อสม.และชาวบ้านสะท้อนกับ ผู้รับผิดชอบโครงการว่า “**อย่างมีจักรยานปั่น อีกครั้ง**” นั้นแสดงว่า อสม.และชาวบ้านมีความ ต้องการใช้จักรยาน เพียงไม่มีจักรยานใช้เท่านั้น

เกิดการสนับสนุนจักรยานให้ ชาวบ้านและ อสม.มีจักรยานใช้ โดยการตั้ง กองทุนจักรยานตำบล โคกเพชร โดยใช้รูปแบบสหกรณ์ มีการออมเงินวัน ละ 1 บาท , มีการจัดซื้อจักรยานเพื่อให้สมาชิก ชาว บ้าน และ อสม.ได้ผ่อนชำระรายเดือน พร้อมดอกเบี้ย ต่ำเพื่อใช้ในการบริหารจัดการโครงการ ผลจากการ ดำเนินการที่มีการจัดซื้อจักรยานให้กับสมาชิกไปแล้ว 100 คัน พร้อมทั้งมีดอกเบี้ยที่สามารถนำไปจัดตั้ง กองทุนผ้าอ้อม เพื่อจัดซื้อผ้าอ้อมสำเร็จรูปสำหรับ ผู้ใหญ่สำหรับผู้ป่วยติดเตียง ซึ่งเป็นการสนับสนุน การทำงานลงพื้นที่ของ อสม.ให้ดีขึ้น และสามารถ สนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับผู้ป่วยติด เติงได้ในส่วนที่ภาครัฐไม่ได้สนับสนุน นอกจากนี้ ยังมีการกระตุ้นการใช้จักรยานของกลุ่ม อสม.โดย การให้รางวัลกับ อสม.ที่มีการใช้จักรยานในการเดิน ทางไปทำงาน ไปประชุม ครั้งละ 10 บาท จำนวน รวมกันไม่เกิน 100 บาทต่อเดือน

12) โครงการชุมชน จักรยานเพื่อสุขภาวะ ตำบลโคกเพชร อำเภอบุขันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ

ผลจากความพยายามในการส่งเสริมให้มีการใช้จักรยานในกลุ่มต่างในตำบลโคกเพชร รวมถึงการสนับสนุนให้ อสม.ได้ใช้จักรยานในการลงพื้นที่เยี่ยมผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง มีการตั้งกองทุนขึ้นเพื่อส่งเสริมให้การทำงานของ อสม.สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ป่วยได้ ซึ่งการดำเนินโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาพจะสามารถเชื่อมโยงให้ภารกิจการทำงานด้านการส่งเสริมสุขภาพของคนในชุมชน ซึ่งเป็นภารกิจของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สามารถทำได้ดีขึ้น สามารถเข้าถึงผู้ป่วยได้มากขึ้น เพราะการใช้จักรยานลงพื้นที่เยี่ยมผู้ป่วยของกลุ่ม อสม. สามารถไปได้ทุกที่ของชุมชน สามารถจัดตั้งกองทุนโดยเริ่มที่กองทุนผ้าอ้อม ซึ่งเป็นการตอบสนองการพึ่งพาตนเองของชุมชน

13) โครงการชุมชนจักรยานตำบลเจริญผลเพื่อสุขภาพอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

โครงการชุมชนจักรยานตำบลเจริญผลฯ ดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลเจริญผล และมีอดีตนายองค์การบริหารส่วนตำบลเจริญผล คือ นายมานิตย์ ผาสุขชี เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนคนสำคัญ และเป็นต้นแบบที่ศรัทธา ของประชาชนในชุมชน เป็นเสมือน Mascot ในการปั่นจักรยานของชุมชน เพราะได้ประกอบจักรยานขึ้นมาใหม่ คันใหญ่กว่าปกติ มีความสูงประมาณ 2 เมตรกว่า ทำให้เป็นที่รู้จักและเป็นที่น่าสนใจของหลายๆ คน นายมานิตย์เล่าว่า “เวลาเราขี่ไปไหน ก็จะมีคนปั่นตามเราไป เพราะเห็นง่าย เด็กๆ ก็ชอบเพราะว่าจักรยานของเราแปลก”

มีการดำเนินโครงการในพื้นที่ ทั้งกิจกรรมที่รณรงค์ ส่งเสริมให้กลุ่มคนต่างๆ ในชุมชนมีการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน มีผู้ใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน เป็นตัวอย่างในชุมชน มีการจัดทำเส้นทางในพื้นที่ ให้เอื้อต่อการใช้จักรยานได้อย่างปลอดภัย โดยการจัดทำป้ายสัญลักษณ์ความปลอดภัยต่างๆ ผลของการดำเนินการส่งผลให้มีจำนวนผู้ใช้จักรยาน ในการเดินทางในพื้นที่เพิ่มขึ้น ผู้ใช้จักรยานเห็นคุณค่าประโยชน์ของการใช้จักรยานและจะมีการ ดำเนินการ ชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะในพื้นที่ต่อไป มีการบูรณาการโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุข ภาวะกับงานพัฒนาของพื้นที่ โดยมีการขุดพบโครง กรกระดูกโบราณในพื้นที่ดงแม่นางเมือง ซึ่งมีพื้นที่ 2000 ไร่ โดยอยู่ระหว่างการจัดทำแผนแม่บทการ จัดการดงแม่นางเมืองร่วมกันของ ชุมชน หน่วย งาน และกรมศิลปากร โดยมีการเสนอให้มีการจัด ทำเส้นทางจักรยานในพื้นที่ดงแม่นางเมือง เพื่อส่ง เสริมให้มีการใช้จักรยานเพิ่มขึ้นในระดับพื้นที่ เกิด พื้นที่ทางสุขภาพในชุมชนเพิ่มขึ้น

14) โครงการชุมชน จักรยานเพื่อสุขภาวะ ตำบลนาท่อม อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

การดำเนินกิจกรรมของตำบลนาท่อม โดย การใช้จักรยานเป็นเครื่องมือในการชักจูงสร้าง ความสนใจของคนในชุมชนให้เข้าร่วมกิจกรรมนั้นมีการ ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องมาแล้วมากกว่า 5 ปี โดยจักรยานจะมีการสอดแทรกอยู่ในงาน กิจกรรม ของชุมชนแทบทุกกิจกรรม โดยมีกิจกรรมที่เป็นรูป ธรรมในพื้นที่ เช่น กิจกรรมปั่นวันอาทิตย์เพื่อให้ ครอบครัวคน 3 วัย มีกิจกรรมทำร่วมกัน เป็นการ ส่งเสริมให้เกิดครอบครัวอบอุ่น ของศูนย์พัฒนา สังคมตำบลนาท่อม และเมื่อเทศบาลตำบลนาท่อม ได้ดำเนินกิจกรรมตาม โครงการชุมชนจักรยานเพื่อ สุขภาวะในพื้นที่ตำบลนาท่อม ยิ่งส่งผลให้กิจกรรม ของพื้นที่มีความต่อเนื่อง มีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย และเกิดผลงานที่มีความชัดเจนมากขึ้น

ผลที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมของพื้นที่ ตำบลนาท่อม ได้แก่ ทศนคติต่อผู้ใช้จักรยานเปลี่ยน ไปจากเชิงลบเป็นบวกมากขึ้น , เกิดกายภาพที่เอื้อ ต่อการใช้จักรยานในพื้นที่ตำบลนาท่อม เช่นป้าย

ชุมชนจักรยานในเส้นทางจักรยาน , ครอบครัวในพื้นที่ตำบลนาท่อมมีกิจกรรมทำร่วมกัน เกิดความรักความอบอุ่นของคน 3 วัย , เด็กและเยาวชนในพื้นที่มีกิจกรรมสร้างสรรค์ ห่างไกลจากความเสี่ยงในชุมชน เช่น เยาวชนในตำบลนาท่อมตื่นเช้าขึ้น ไม่ติดเกมออนไลน์เนื่องจากใช้เวลาส่วนใหญ่กับการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ชุมชนจัดขึ้น คนในพื้นที่เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

เกิดแผนงานในระดับพื้นที่ที่สามารถบูรณาการเรื่องการส่งเสริมการใช้จักรยานในการเดินทางเข้าไปได้ คือ การบูรณาการเรื่องการใช้จักรยานเพื่อการเรียนรู้ของกลุ่มเด็กเยาวชนในโครงการการพัฒนาที่ยั่งยืน เมือง 3 ดี , และการจัดการท่องเที่ยวตำบลนาท่อม โดยการส่งเสริมการใช้จักรยาน การออกแบบเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งแผนงานทั้งหมดที่เกิดขึ้นเป็นกระบวนการพัฒนาชุมชนที่ แก่นนำชุมชน , ศูนย์พัฒนาครอบครัวตำบลนาท่อม , และเทศบาลตำบลนาท่อมดำเนินการร่วมกัน

จักรยานเทศบาล ตำบลปงเพื่อสุขภาวะ อำเภอปง จังหวัดพะเยา

การดำเนินงานโครงการชุมชนจักรยานเทศบาลตำบลปงเพื่อสุขภาวะ ของเทศบาลตำบลปง เรื่องการส่งเสริมให้คนในพื้นที่มีการใช้จักรยานในการเดินทางชีวิตประจำวัน การพัฒนาองค์ประกอบทางด้านกายภาพ และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการใช้จักรยาน การพัฒนาความร่วมมือของภาคีเครือข่ายให้มีบทบาทในการขับเคลื่อนกระบวนการในพื้นที่นั้น ตามเป้าหมายของโครงการเทศบาลตำบลปงสามารถดำเนินการได้อย่างครบถ้วน ตลอดทั้งเกิดชุดประสบการณ์ในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการใช้จักรยานในพื้นที่ เพื่อกำหนดกระบวนการของพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ และมีพัฒนาองค์ความรู้หลักวิชาการ ในการส่งเสริมการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน ร่วมกันสถาบันการศึกษาใน

พื้นที่ กับกองงานสาธารณสุข เทศบาลตำบลปง เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านสุขภาพ ระบบสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม แนวทางการพัฒนาความร่วมมือเรื่องมิติความเปลี่ยนแปลงทางด้านสุขภาพ แนวการศึกษาการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกด้วยการใช้จักรยาน แนวทางการทำวิจัยชุมชนเพื่อค้นหาแนวทางการจัดการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาพะ ทั้งนี้เพื่อการสร้างชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาพะตำบลปงที่มีการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิผลที่เห็นความเป็นรูปธรรม

16) โครงการชุมชนจักรยานเทศบาลตำบลเมืองพานเพื่อสุขภาพะอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาพะอำเภอพาน ดำเนินการโดยเทศบาลตำบลเมืองพาน และเป็นโครงการที่สามารถเชื่อมโยงบูรณาการภารกิจของท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในพื้นที่ และการพัฒนาที่ยั่งยืนเช่น กิจกรรม “ปั่นวัดใจ” เป็นกิจกรรมของโครงการชุมชนจักรยานฯ ที่ส่งผลให้เกิดการเชื่อมร้อยงานเพื่อการพัฒนาพื้นที่ของ เทศบาลตำบลเมืองพานได้อย่างเป็นรูปธรรม มีเป้าหมายเพื่อให้คนในพื้นที่เป้าหมายใช้จักรยานในการเกิดการเดินในชีวิตประจำวัน โดยโครงการชุมชนจักรยานฯ จะจัดกิจกรรม “ปั่นวัดใจ” ทุกวันพุธ โดยจัดเดือนละ 2 ครั้ง ผู้เข้าร่วมประกอบด้วยแกนนำ จำนวน 10 หมู่บ้าน ที่อยู่ในพื้นที่เป้าหมายของโครงการชุมชนจักรยาน และที่อยู่นอกพื้นที่ รวม 10 หมู่บ้านในตำบลเมืองพาน ซึ่งผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าหน้าที่ และประชาชนในพื้นที่ที่ให้ความสนใจด้วย ซึ่งมีการหมุนเวียนการเป็นเจ้าภาพ หมุนกันไปมาในตำบล โดยทางเจ้าภาพของแต่ละพื้นที่ จะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น และเตรียมการจัดงานของพื้นที่ รวมทั้งการออกแบบ

เส้นทาง ที่ให้แกนนำของชุมชนอื่นๆ ได้เข้ามาปั่น มีการแสดงให้เห็นพื้นที่ จุดเด่น และมีการพูดคุยกัน ผลที่เกิดขึ้น จากการจัดกิจกรรม “ปั่นวัดใจ” จึงเกิดขึ้นมากกว่าการปั่นจักรยานแบบ event ที่ทำให้ผู้ใช้จักรยานมีสุขภาพแข็งแรงเพียงอย่างเดียว แต่ยังสามารถให้คนในตำบล แกนนำระหว่างหมู่บ้านเกิดความเข้าใจพื้นที่ มีการค้นหาพื้นที่เสี่ยงระหว่างการสำรวจเส้นทาง และการปั่นจักรยาน ที่ก่อให้เกิดถนนในศูนย์กลางชุมชนที่ใช้ร่วมกัน ดังนั้นจึงเกิดการปรับเปลี่ยนพื้นที่ภายในชุมชน ตำบล

จากพื้นที่เสี่ยง ให้เกิดพื้นที่ที่สามารถส่งเสริมสุขภาวะของคนในชุมชน ตำบล สามารถเชื่อมโยงกับภารกิจบทบาทของท้องถิ่น ท้องถิ่น เช่น เทศบาลตำบลเมืองพานในการจัดการพื้นที่ที่อาศัยพลังความร่วมมือของทุกภาคส่วนในชุมชน กิจกรรม ในชุมชนจึงเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นให้เกิดการพูดคุย หรือกันเพื่อสร้างพื้นที่สุขภาวะตำบลเมืองพาน

17) โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะตำบลบ่อทราย อำเภอมือง จังหวัดสงขลา

ตำบลบ่อทราย จังหวัดสงขลา มีสภาพความเป็นชุมชนเมือง มีสถานการณ์ปัญหาแบบชุมชนความเป็นเมืองที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคนในพื้นที่มากมาย โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะตำบลบ่อทราย เกิดขึ้นจากความร่วมมือของ แกนนำชุมชนและเทศบาลนครสงขลา มีจุดเด่นที่ ตัวแกนนำผู้ขับเคลื่อนโครงการที่เป็นคนในพื้นที่ มีความเข้าใจสภาพปัญหา สถานการณ์ของพื้นที่เป็นอย่างดี สามารถบูรณาการงานหลายอย่างเข้ามาด้วยกันโดยใช้ โครงการชุมชนจักรยานเป็นเครื่องมือ ตัวอย่าง เช่น การจัดการเรื่องปัญหาความเสี่ยงของกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ แกนนำโครงการสามารถใช้จักรยานในการดึงเด็กและเยาวชนในชุมชนมารวมกลุ่มกัน ทำกิจกรรมจิตอาสาด้วยกัน เช่น ปั่นจักรยานกันไปเก็บขยะที่ หาดสมิหลา ซึ่งอาจจะดูเป็นการปั่นจักรยานปกติ แต่แท้ที่จริงเป็นการรวมกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกัน และอยู่ในสายตาของผู้ใหญ่ แกนนำในชุมชน ลดปัญหาความเสี่ยงของเด็กในชุมชน เกิดความไว้วางใจของผู้ปกครองกับลูกหลานของตนเอง จากตัวอย่าง

กิจกรรมโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะข้างต้นนั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่ง แต่คณะแกนนำของโครงการจักรยานเพื่อสุขภาวะ ตำบลบ่อทรายสามารถรวมทุกงานในการพัฒนาพื้นที่เข้ามาไว้ด้วยกันและจัดการผ่าน “จักรยาน” ได้ จึงเกิดเป็น “สมรรถ Model” (ภาษาใต้สมรรถ หมายถึง การผสมผสาน) ที่สามารถบูรณาการงานเข้าด้วยกันและจัดการไปพร้อมกัน

18) โครงการเทศบาลเมืองชัยภูมิ ชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

สภาพพื้นที่ในเขตเมืองชัยภูมิ ที่มีความเป็นเมืองถนนสายหลักมี รถจำนวนมาก และมีการใช้ความเร็วในการเดินทาง ดังนั้น การส่งเสริมการเดินทางและการใช้จักรยานในการเดินทางของคนในตำบล จึง เกิดขึ้นได้ยากในระยะเริ่มต้น เนื่องจากคนในชุมชนไม่มั่นใจเรื่องความปลอดภัยของบุตรหลาน และตนเอง กระบวนการการสร้างร่วมมือระยะเริ่มต้นของโครงการ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ผู้รับผิดชอบโครงการ เทศบาลเมืองชัยภูมินำมาใช้ โดยการทำความเข้าใจเพื่อเพิ่มจำนวนผู้ใช้จักรยานอย่างเดียวไม่เพียงพอ เพราะยังมีกลุ่มคนที่ใช้ถนนด้วยพาหนะอื่นร่วมด้วย ดังนั้น กระบวนการพูดคุยเพื่อขอความร่วมมือกับผู้ใช้พาหนะอื่นๆ ให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ถนน ด้วยการควบคุมความเร็ว การลดความเร็วในการใช้รถใช้ถนนร่วมกัน อาสาสมัครจิตอาสา 15 คน ใช้ความพยายามในการเข้าพูดคุยแบบเคาะประตูบ้าน ทั้งที่ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี และโดนปฏิเสธบ้าง แต่เมื่อทำไปอย่างต่อเนื่อง ได้เกิดเป็นทุกคนในชุมชนเกิดการ

รับรู้ รับทราบและมั่นใจในเรื่องความปลอดภัยในการใช้จักรยาน

เทศบาลเมืองชัยภูมิ ดำเนินการกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมให้เกิดการใช้จักรยานในพื้นที่ “ชนบทบ้านอาสาพัฒนา” เป็นกิจกรรมที่ได้รับความร่วมมือจากชุมชน โดยการจัดให้คนในชุมชนนำจักรยานออกมาปั่นร่วมกัน เป็นการเรียกความมั่นใจในการใช้จักรยาน และการสร้างกระแสการใช้จักรยานในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มเพื่อชักชวนการใช้จักรยานตามช่วงวัยต่างๆ เพิ่มขึ้นอีก คือ “เยาวชน

วัยใส หัวใจนักพัฒนา” เป็นการรวมตัวกันของเด็กและเยาวชนออกมาใช้จักรยานทำกิจกรรมจิตอาสาในชุมชน เช่น การสำรวจและกำจัดลูกน้ำยุงลาย การปั่นเพื่อช่วยกันเก็บขยะในชุมชน “นักปั่นพันธุ์” เป็นการรวมตัวเพื่อปั่นจักรยานกันของกลุ่มผู้สูงอายุ นอกจากนี้ด้วยกิจกรรมที่มีความสนุกสนานจากการปั่นจักรยานจึงได้รับการยอมรับและขยายวงกว้างจาก เยาวชน ผู้สูงอายุ ไปยังกลุ่มต่างๆ มีภาคีการทำงานในพื้นที่เข้ามาช่วยขับเคลื่อนโครงการ เช่น อสม. , ครู , พระ เกิดเป็นพลังความร่วมมือที่เริ่มจากการส่งเสริมการใช้จักรยานในพื้นที่ เกิดเป็นมิตรภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับเทศบาลที่จะส่งผลสู่กระบวนการงานพัฒนาอื่นๆของพื้นที่ให้ประสบความสำเร็จตาม พันธกิจ นโยบายของเทศบาลและชุมชนท้องถิ่นต่อไป

19) โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

ตำบลบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส เป็นพื้นที่ชุมชนมุสลิม 100% สภาพพื้นที่เป็นชุมชนชนบท ลักษณะถนนเป็นถนนในชุมชน มีความเหมาะสมในการใช้จักรยานในการเดินทางในชีวิตประจำวัน องค์การบริหารส่วนตำบลบาเจาะ จึงใช้เป็นพื้นที่นำร่องในการขับเคลื่อนโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ และขยายผลต่อไปยังพื้นที่อื่นๆ นายอดุลย์ ยี่ดิง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบาเจาะ นำเสนอว่า

“ชีวิตคนมุสลิมต้องเดินทางไปละหมาดที่มัสยิดอย่างน้อยวันละ 5 ครั้ง แต่ที่ผ่านมาชาวบ้านจะใช้จักรยานยนต์ในการเดินทาง เพราะความสะดวก และรวดเร็วมากกว่า”

จากการเห็นโอกาสที่เอื้อจึงเกิดกระบวนการส่งเสริมให้มีการนำจักรยานซึ่งมีอยู่ทุกบ้านออกมาใช้แทนการใช้จักรยานยนต์อย่างที่เคยเป็นมา วงน้ำชายามเช้า จึงเกิดขึ้น ชาวชาวบ้านปั่นมา อบต. หลังจากหมดช่วงเช้าเรียบร้อยแล้ว มีการชักชวนกันปั่นจักรยานมาดื่มชาที่ อบต.บาเจาะ เป็นวงเสวนาเล็กๆของคนบาเจาะที่มานั่งคุยทั้งเรื่องทั่วไป และงานพัฒนาของตำบล ผลปรากฏว่าได้รับความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรม บันลงพื้นที่เวทีสัญจร เป็นการชักชวน เจ้าหน้าที่,ผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลบาเจาะ ลงพื้นที่ชุมชนโดยการใช้จักรยานในการเดินทาง ชาว อบต.ปั่นไปเยี่ยมชาวบ้าน เป็นการสร้างกระแสการใช้จักรยานในการเดินทางในพื้นที่ โดย แกนนานในตำบล ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของ อบต.บาเจาะ ที่ใช้กิจกรรมในการเดินทางในการลงทำเวทีประชาคมของหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดการรับรู้ ผู้นำในตำบลบาเจาะ ก็ใช้จักรยานเพื่อให้คนในชุมชนเปลี่ยนแนวคิด เรื่องคนใช้จักรยานเป็นคนจน

ผลที่เกิดขึ้นนอกจากตามเป้าหมายของโครงการที่กำหนดไว้แล้ว ยังมีผลลัพธ์สำคัญที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากนั้น คือ ชาวบ้านในพื้นที่และราชการ คือ เจ้าหน้าที่ของ อบต.บาเจาะมีความไว้วางใจกันมากขึ้น จากการลงพื้นที่ทำเวทีประชาคมที่ใช้จักรยานในการลงพื้นที่ ซึ่งเป็นการเดินทางที่ช้าและทำให้สามารถเข้าถึงชุมชนมากขึ้น ชุมชนและภาครัฐเกิดความเข้าใจกันซึ่งจะส่งผลต่อการเกิดสันติสุขในพื้นที่ชายแดน ส่งผลให้การขับเคลื่อนชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะตำบลบาเจาะ ได้รับการบรรจุเป็นยุทธศาสตร์ของ อบต.บาเจาะต่อไป

20) โครงการหนองออนรวมใจใช้จักรยานเพื่อ สุขภาพะ ตำบลอินทขิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

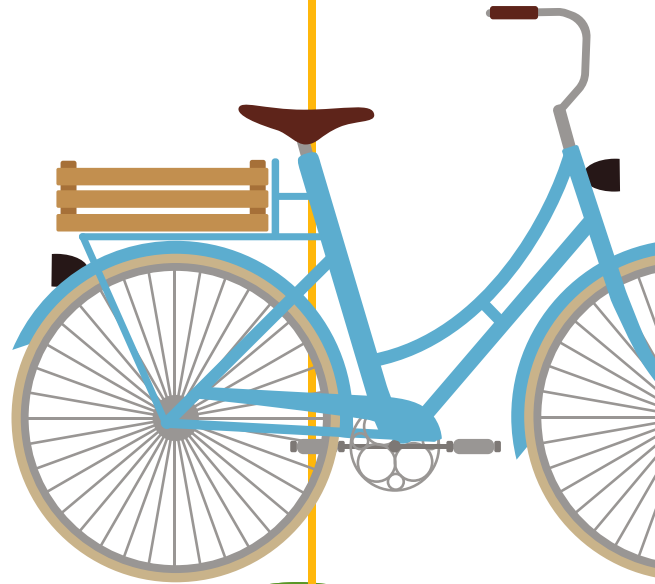

จากความต้องการจักรยานของคนหนอง
ออนที่มีเพิ่มขึ้น จากกระบวนการส่งเสริมการใช้
จักรยานของ โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาพะ จึง
เป็นโจทย์ของเทศบาลเมืองแกนในการเพิ่มจำนวน
จักรยานตามจำนวนความต้องการของคนในชุมชน
ดังนั้นจึงเกิดเป็น กองทุนจักรยาน โดยการใช้เงินจาก
กองทุนในชุมชนที่มีอยู่มาสนับสนุน จัดซื้อจักรยาน
ให้กับคนในชุมชนที่มีความต้องการ จำนวน 100 คัน
โดยให้มีการผ่อนชำระภายหลัง กระบวนการต่อมา
นั้น ทางโครงการหนองออนรวมใจฯ จึงส่งเสริมให้
เกิดการใช้จักรยานในการเดินทางของคนในพื้นที่
ที่มีการจัด

การใช้จักรยานในทุกวันพุธ ซึ่งทั้งเจ้าหน้าที่
เทศบาลเมืองแกน ตลอดจนครู นักเรียน และแกน
นำชุมชน มีการใช้จักรยานเพื่อให้เกิดกระแสการใช้
จักรยานกันอย่างต่อเนื่องต่อไป ต่อจากนั้นได้เกิด
โรงเรียนจักรยาน เพื่อให้คนในชุมชนทุกกลุ่มวัย
สามารถใช้จักรยานได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย
โดยเทศบาลเมืองแกนได้สนับสนุนให้มีลานจักรยาน
สนามฝึกการใช้จักรยาน ตลอดจนการจัดทำหลักสูตร
การซ่อมจักรยาน ให้กับคนในพื้นที่ผลของการ
ดำเนินโครงการชุมชนจักรยานในพื้นที่ ที่เกิดเป็น
ความยั่งยืนโดย เทศบาลเมืองแกน ให้ความสำคัญ
และมีแนวทางการสนับสนุนการดำเนินการเพื่อ ขับ
เคลื่อนชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาพะต่อไปในพื้นที่
โดยมีแนวทาง การจัดการกองทุนจักรยาน การจัด
ทำหลักสูตร และมีการดำเนินการ โรงเรียนจักรยาน
ให้เกิดขึ้นจริง ต่อไปให้มีการดำเนินการอย่างยั่งยืน
ต่อไป

กระบวนการสร้างพลังของคนในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการสร้างชุมชนจักรยานของตำบลม่อนปิ่น เป็นกระบวนการเริ่มต้นที่นำมาใช้ในพื้นที่เพื่อให้คนในชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการชุมชนจักรยานร่วมกัน โดยการใช้หลักความเชื่อทางศาสนามาใช้ผ้าป่าจักรยาน จัดขึ้นเพื่อรับบริจาคจักรยานให้กับผู้สูงอายุ และเยาวชนในพื้นที่ ตลอดจนทั้งรวบรวม กองทุนเพื่อจัดหา อุปกรณ์ในการซ่อมแซมจักรยาน ผลของการจัดกิจกรรมดังกล่าว สามารถสนับสนุนให้ ทั้งผู้สูงอายุ และเด็กเยาวชนในพื้นที่มีจักรยานใช้จำนวนมากกว่า 30 คัน ตลอดจนทั้งให้คนกลุ่มอื่นๆในชุมชนมีการใช้จักรยานเพิ่มขึ้น

จากการติดตามการใช้จักรยานของกลุ่ม อสม.ที่มีการดูแลด้านสุขภาพของคนในพื้นที่ ลง เกาะติดพื้นที่ ได้ค้นพบว่า กลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่ที่มีการใช้จักรยานในการเดินทางในชีวิตประจำวันในพื้นที่เพิ่มขึ้น ผลที่ชัดเจนที่สุด คือ กลุ่มผู้สูงอายุที่ใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน มีสุขภาพดีขึ้น และการใช้จักรยานในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุทำให้การดำเนินชีวิตช้าลง มีความสุข มีความสัมพันธ์ภายในกลุ่มที่ดีขึ้น แขนงกลายเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทางพื้นที่ ร่วมกับการตามภารกิจของ องค์การบริหารส่วนตำบลม่อนปิ่น เช่น โครงการปั่นลดการเผา 60 วันเราทำได้ ,โครงการปั่นเพื่อสุขภาพ หมู่บ้านปลอดขยะ , เป็นต้น ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า โครงการจักรยานชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาพะ นั้นสามารถบูรณาการ เชื่อมโยงกับงานพัฒนาของ ท้องที่ ท้องถิ่นได้จริง เป็นการเสริมกระบวนการเพิ่มพลังของชุมชนได้เป็นอย่างดี

21) โครงการ
ตำบลม่อนปิ่น
ร่วมใจปั่น
จักรยาน
เพื่อสุขภาพะ
อำเภอฝาง
จังหวัดเชียงใหม่

22) โครงการชุมชนจักรยานเทศบาล ตำบลสีเกา เพื่อสสุขภาพะ ตำบลบ่อหิน อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง

“การส่งเสริมการใช้จักรยานในชีวิตประจำวันของคนในตำบล จะเป็นรูปธรรม และเกิดขึ้นจริงได้ แก่นำ เจ้าหน้าที่ และเทศบาลเมืองสีเกา เองต้องใช้จักรยานให้เป็นตัวอย่างของคนในชุมชนเสียก่อน” เป็นแนวทางในการทำโครงการของ ปลัดเทศบาลตำบลสีเกา ซึ่งเกิดรูปธรรมของการใช้จักรยานของ เทศบาลตำบลสีเกา ได้แก่ การใช้จักรยานเป็นประจำของ ปลัดเทศบาลตำบลสีเกา เพื่อเป็นตัวอย่างให้กับคนอื่น ๆ การสนับสนุนให้ครูผู้ดูแลเด็ก ใช้จักรยานในการทำงาน และติดต่อประสานงานแทนการใช้พาหนะอื่น นอกจากนี้ ยังสนับสนุนรถจักรยานสามล้อให้กับ พนักงานเก็บกวาดขยะ ของเทศบาล แทนการใช้พาหนะอย่างอื่น

เมื่อการใช้จักรยานเกิดขึ้นค่อนข้างเป็นรูปธรรมในเทศบาลตำบลสีเกา จึงขยายผลต่อให้เกิดการใช้จักรยานเดินทางในชีวิตประจำวันในพื้นที่ กับคนในชุมชนต่อไป พื้นที่ สีเกา เป็นชุมชนเมือง กระบวนการเริ่มต้น เทศบาลตำบลสีเกา ดำเนินการโดยการ จัดภูมิทัศน์ให้คนในชุมชนสามารถใช้จักรยานได้จริง โดยการ ทำป้ายสัญลักษณ์ ป้ายเตือนต่างๆ ป้ายชุมชนจักรยาน เพื่อสร้างกระแสให้เกิดการใช้จักรยานของคนตำบลสีเกา โดยเริ่มต้นที่กลุ่มผู้สูงอายุ และ อสม. ซึ่งเป็นการสร้างกระแสในการใช้จักรยานในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี มีจำนวนผู้ใช้จักรยานที่เป็นผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น และกลุ่ม อสม.ก็นำจักรยานมาใช้ในการทำงาน ในการลงพื้นที่อย่างจริงจัง

ภาคประชาชนที่สำคัญ เช่น ชมรมจักรยานตำบลสีเกา สอดรับต่อการขับเคลื่อนงานเพื่อส่งเสริมการใช้จักรยานในการเดินทางในชีวิตประจำวันของ เทศบาลตำบลสีเกาเป็นอย่างดี มีบทบาทในการสนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดกระแสการใช้จักรยานในพื้นที่ขึ้นอย่างจริงจัง

จากการดำเนินโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาพะ ในพื้นที่ตำบลสีเกา ที่สามารถสร้างสร้างต้นแบบในการใช้จักรยานให้เกิดขึ้นใน

เทศบาลตำบลสีเกาเองที่มีผู้ใช้เป็นตัวอย่างขึ้นจริง เกิด แก่นนำในพื้นที่ ได้แก่ ผู้สูงอายุ และ อสม. ที่เริ่มมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และมีการสร้างความเข้าใจในการดำเนินโครงการ กับภาคีต่างๆ เช่น กลุ่มชมรมจักรยาน นั้นส่งผลให้เทศบาลตำบลสีเกาเองมีแผนในการหนุนเสริม กระบวนการต่อยอดในพื้นที่ โดยมีแผน 1) การส่งเสริม การใช้จักรยานในชีวิตประจำวันในกลุ่ม แม่บ้าน เพื่อการ ส่งเสริมการออกกำลังกาย เพื่อให้เกิดการขยายจำนวนผู้ ใช้จักรยานในการเดินทางเพิ่มขึ้นในพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลหนอง แวง สร้างการรับรู้เรื่องประโยชน์ของการ ใช้จักรยานกับคนในพื้นที่ โดยเฉพาะ ประโยชน์ทางด้านสุขภาพ และทางด้าน เศรษฐกิจ ที่จะเกิดขึ้นกับคนในชุมชน โดย มีการสร้าง นักประชาสัมพันธ์ตัวน้อย โดยเป็นแกนนำจากเด็กนักเรียน จาก 7 โรงเรียนในพื้นที่ ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ สื่อสารให้คนในพื้นที่รู้ประโยชน์ของการ ใช้จักรยาน ในระหว่างนั้น

“สร้างแกนนำการเปลี่ยนแปลง”

เพื่อให้เป็นตัวอย่างในการใช้จักรยานของคนใน พื้นที่ เป็นการช่วยในการประชาสัมพันธ์โครงการ อีกระดับหนึ่ง การรณรงค์ส่งเสริมการใช้จักรยาน โดยการจัดกิจกรรมปั่นรณรงค์ในกิจกรรม หรือ วัน สำคัญต่างๆ เพื่อเกิดกระแสการใช้จักรยานให้เกิดขึ้นในชุมชน

ผลจากการดำเนินการของโครงการชุมชน จักรยานเพื่อสุขภาพะในพื้นที่ มีการต่อยอดโดยการ จัดตั้ง กองทุนการซ่อมจักรยาน โดยให้กระบวนการ หลักความเชื่อทางศาสนา โดยทางวัดในพื้นที่เข้ามา มีส่วนในการรับบริจาคจักรยานจากคนในชุมชน ที่ มีจักรยานเก่าไม่ใช้แล้วมาบริจาคเข้า กองทุนขยะ เนื่องจากเป็นกองทุนที่มีทุนในการดำเนินการอยู่ แล้ว จากนั้นประสานงานภาคีในพื้นที่ที่มีความรู้ ในเรื่องการซ่อมจักรยาน คือ วิทยาลัยการอาชีพ

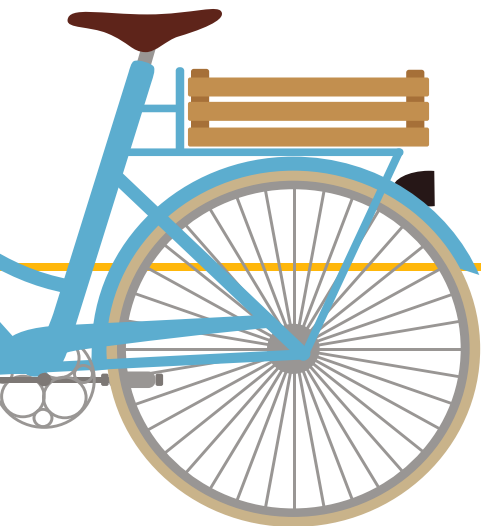

23) โครงการชุมชนจักรยานเพื่อ สุขภาวะตำบลหนองแวง อำเภอกะเปอร์วิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

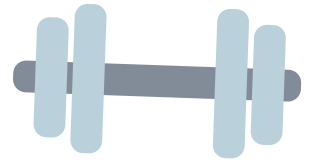
เข้าดำเนินการซ่อมจักรยานเพื่อนำมาให้กับคนในพื้นที่ ที่ต้องการจักรยานที่มีการจัดเก็บข้อมูลความต้องการไว้ก่อนหน้านี้

จากการดำเนินการดังกล่าวนี้สามารถสร้างจำนวนของจักรยานให้เพิ่มขึ้นในพื้นที่ได้ตามเป้าหมายของพื้นที่ นอกจากนี้ยังสามารถสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการได้หลากหลายตามบริบท ความเชี่ยวชาญได้ และต่อไปจะมีการค้นหาแนวทางในการ ดำเนิน โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ ในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

24) โครงการชุมชนจักรยาน
เพื่อสุขภาวะ ตำบลราวตันจันทน์
อำเภอราวตันจันทน์
จังหวัดสุโขทัย

ชุมชนตำบลราวต้นจันทร์ไม่เคยมีกิจกรรมอะไรที่ให้คนในชุมชนออกมาทำร่วมกันมากนัก เมื่อโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะตำบลราวต้นจันทร์ เริ่มดำเนินการในพื้นที่ จึงค่อนข้างเป็นที่สนใจของคนในชุมชน แต่จากการรวบรวมข้อมูลของ องค์การบริหารส่วนตำบลราวต้นจันทร์ ซึ่งค้นพบว่า คนส่วนใหญ่ในตำบลมีจักรยานอยู่แต่ เสียไม่สามารถใช้ได้แล้ว

กิจกรรมปั่นวันแม่ เป็นการเริ่มต้นของการรณรงค์สร้างการรับรู้ และกระแสการใช้จักรยานให้เกิดขึ้น แต่เนื่องจากการคนส่วนใหญ่ ไม่มีจักรยานที่จะเข้าร่วมโครงการได้ อบต.ราวต้นจันทร์ จึงเข้ามาสนับสนุนโดยการจัดหาจักรยานมาให้คนในชุมชนได้ใช้ก่อน เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยในการใช้จักรยานให้เกิดขึ้นกับคนในชุมชนเสียก่อน หลังจากจัดกิจกรรมผ่านไปได้เกิดกระแสการพูดคุยเรื่องกิจกรรมปั่นวันแม่ที่ผ่านไป คนในชุมชนชอบเพราะสนุกสนาน ได้พูดคุยกัน และเกิดกระแสสอบถามมายัง อบต.ราวต้นจันทร์ว่าจะจัดอีกเมื่อไร

คลินิกจักรยาน เป็นกิจกรรมที่ ดำเนินการเพื่อให้ชาวบ้านนำจักรยานเก่าออกมาซ่อมให้สามารถกลับมาใช้อีกครั้งได้ ซึ่งกระบวนการที่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับ พื้นที่ราวต้นจันทร์ได้อย่างมาก เนื่องจากมีคนในชุมชนนำจักรยานออกมาซ่อมจำนวนมาก เป็นการแสดงเจตนารมณ์ร่วมว่าหลังจากนี้ไป ชุมชนราวต้นจันทร์จะมีผู้ใช้จักรยานในการเดินทางเพิ่มขึ้น

ผลจากการส่งเสริม และสร้างกระแสการใช้จักรยานในชุมชน ส่งผลให้เกิดการใช้จักรยานของคนในชุมชนเพิ่มขึ้นจริง จักรยานที่เพิ่มขึ้นทั้งหมดเป็นจักรยานแม่บ้าน นอกประสงค์ที่เป็นจักรยานเก่าเกือบ 100% เมื่อการใช้จักรยานเกิดขึ้นจริง โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะตำบลราวต้นจันทร์ และอบต.ราวต้นจันทร์ จึงได้มีการติดตาม

และให้การหนุนเสริมให้การใช้จักรยานของแต่ละกลุ่มในชุมชนสามารถใช้ได้จริงและปลอดภัย เช่น กลุ่มเด็กที่ใช้จักรยานมาโรงเรียนโดยต้องรู้ว่าเส้นทางที่เด็กใช้จักรยานมาโรงเรียนใช้เส้นทางไหน และมาจุดเสี่ยงบริเวณไหน ซึ่งทางโครงการ และ อบต. ต้องเข้าไปหนุนเสริมทันที, อสม.เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่หันมาปรับเปลี่ยนการเดินทางในการลงพื้นที่ทำงานเป็นการใช้จักรยาน

การติดตามสถานการณ์ของโครงการ และการแก้ปัญหาสถานการณ์ปัญหาต่างๆของโครงการได้อย่างต่อเนื่อง และการแก้ปัญหาที่ตรงจุด สามารถแก้ปัญหาได้จริง นั้นเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้การดำเนินงานของโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะตำบลราวต้นจันทร์ประสบความสำเร็จได้ และผลความสำเร็จที่เกิดขึ้นที่สามารถส่งผลให้การทำงานด้านอื่นๆของ อบต.ราวต้นจันทร์มีภาคีที่เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนชุมชนจักรยาน เช่น กลุ่ม อสม. ดังนั้นโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ จึงเป็นกระบวนการที่สร้างการมีส่วนร่วม สร้างพลังความร่วมมือให้เกิดขึ้นในชุมชนได้อย่างชัดเจน

25) พณมसारคามร่วมใจใช้จักรยานสานพลัง เพื่อเมืองน่าอยู่ ตำบลพณมसारคาม อำเภอพณมसारคาม จังหวัดอะเซ็งเกรา

การขับเคลื่อน โครงการชุมชนจักรยาน พื้นที่
ตำบลพณมसारคาม ที่ดำเนินการเพื่อเพิ่มจำนวนผู้ใช้
จักรยานในการเดินทางในพื้นที่ ผ่านกิจกรรมรณรงค์
สร้างการรับรู้ รณรงค์ปั่นเชิงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
มีข้อตกลงเรื่องการใช้จักรยานทุกวันพุธของคนใน
ชุมชน มีการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ ประโยชน์
ของการใช้จักรยานในชุมชน ในโรงเรียน มีการอบรม
ให้ความรู้กับคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง มีการจัดเส้น
ทางที่เอื้อต่อการใช้จักรยานสำหรับคนในชุมชน ทั้ง
ที่เป็นเส้นทางในเขตเทศบาลที่เชื่อมโยงพื้นที่สำคัญ
ของชุมชน เช่น วัด ตลาด มีการจัดระเบียบการ
ใช้รถใช้ถนนในพื้นที่ การจัดระเบียบของทางเท้า
ร้านค้า และแผงลอยให้มีระเบียบและสามารถใช้
จักรยานได้ อย่างปลอดภัยได้ มีการจัดเส้นทางที่
เชื่อมโยงระหว่างชุมชนชุมชนที่เน้นเรื่องการสร้าง
ความปลอดภัยในการใช้จักรยานระหว่างชุมชนผล
ที่เกิดขึ้น มีการจัดการสภาพความเป็นระเบียบของ
ชุมชน มีการจัดระเบียบถนน และทางเท้า แผงลอย
ร้านค้า จนสามารถสร้างความเป็นระเบียบได้ จาก
การจัดการและการสร้างระเบียบถนน และทางเท้า
ในเมืองพณมसारคาม ส่งผลให้เกิดผู้ใช้จักรยานใน
ขึ้นจริง

เทศบาลมีแนวทางการดำเนินการในพื้นที่
เพื่อให้สามารถสร้าง ชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ
ได้อย่างสำเร็จ โดยการทำ หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง
จักรยาน ที่เหมาะสมกับ โรงเรียนผู้สูงอายุ และ
โรงเรียนประถมศึกษา โดยให้เกิดความรู้และทักษะที่
เกี่ยวข้องกับการใช้จักรยาน การซ่อมแซม กฎหมาย
และประโยชน์ ซึ่งจะสามารถดำเนินการให้เกิดความ
ยั่งยืนของชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ และการเพิ่ม
จำนวนผู้ใช้จักรยานในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้นได้จริง
ต่อไป

สรุป

ด้วยความโดดเด่นตามแนวทางต่างๆ เป็นแรงส่งสำคัญในการการสร้างชุมชนจักรยานให้เป็นต้นแบบแก่ชุมชนอื่น ดังเช่น การมีฐานทุนชุมชนดี มีแกนนำเข้าถึง สร้างภาคีร่วมที่หลากหลาย สร้างสรรค์กิจกรรมที่มีคุณค่าต่อชุมชน พลิกมวลวิกฤติสร้างสรรค์นวัตกรรมให้ชุมชน เชื่อมร้อยภารกิจบูรณาการทำงาน แผนงานที่เป็นรูปธรรม เข้าสู่แผนนโยบายระดับท้องถิ่น สามารถเป็นแรงบันดาลใจ แบบตัวอย่างให้ชุมชนต่างๆ สามารถนำไปประยุกต์ปรับใช้ บทเรียนจากประสบการณ์จริงของพื้นที่ชุมชนที่กล่าวข้างต้นทั้ง 25 พื้นที่โครงการ น่าจะเป็นบทศึกษาให้หาหนทาง ในการกระตุ้น ส่งเสริม พัฒนา ที่เหมาะสมกับชุมชนต่างๆ ต่อไป

บทสรุปโครงการ

ผลลัพธ์จากการดำเนินงานของโครงการฯ

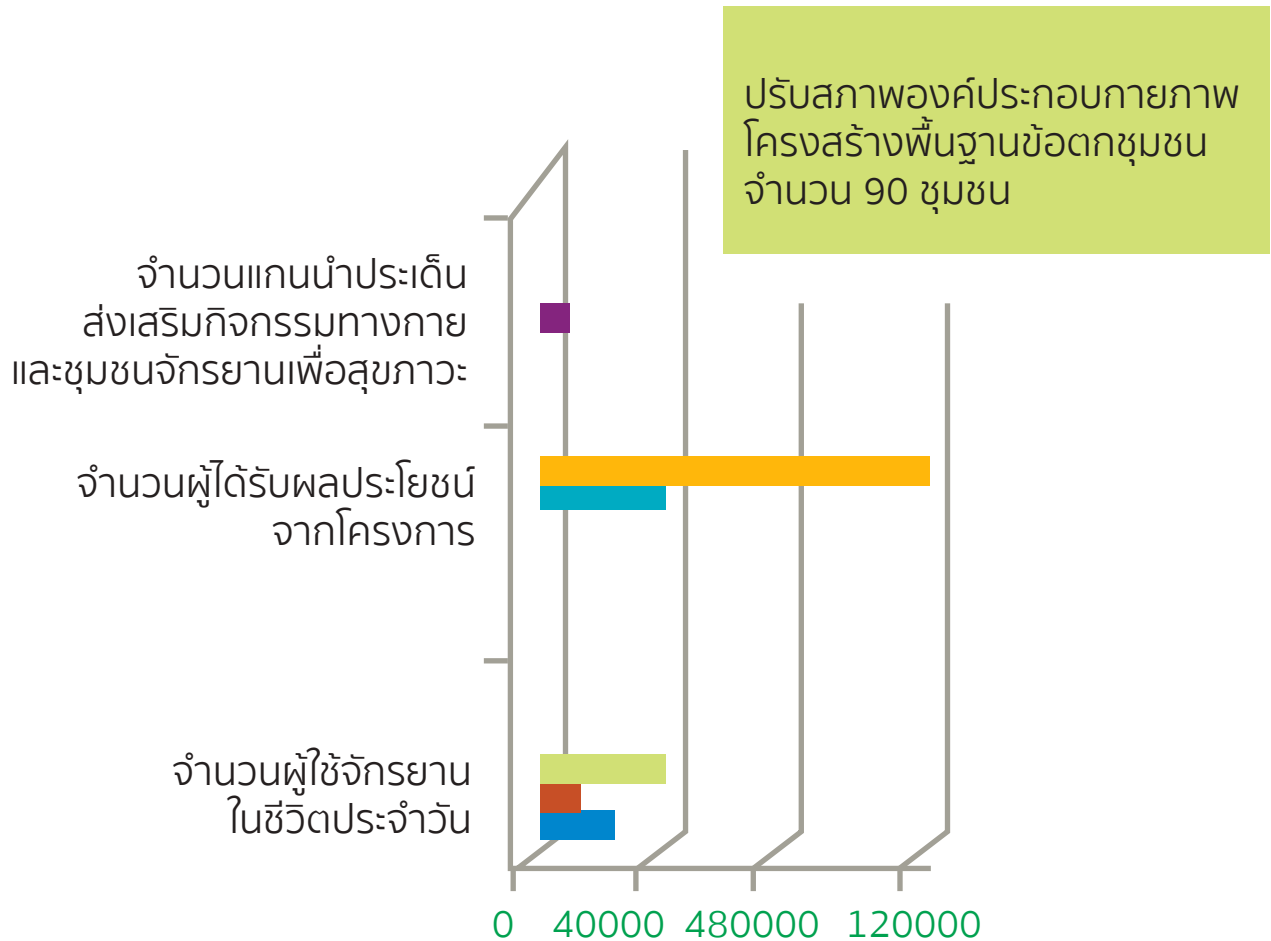
การดำเนินโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ ปี 2 ของพื้นที่โครงการย่อย มีโครงการสามารถดำเนินงานจนจบโครงการตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด จำนวน 98 พื้นที่/โครงการ และไม่สามารถดำเนินงานจนต้องยุติโครงการ จำนวน 1 พื้นที่ โดยสามารถสรุปเป็นจำนวนผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ดังนี้

ผลลัพธ์เชิงปริมาณ

- 1) มีผู้ใช้จักรยานในชีวิตประจำวันหลังจากดำเนินโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะแล้วเสร็จ จำนวน 24,835 คน เพิ่มขึ้นจากเดิมก่อนดำเนินโครงการฯ จำนวน 7,392 คน
- 2) มีผู้รับประโยชน์ทางตรง คือ ผู้ที่อยู่ในพื้นที่เป้าหมาย และเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ จำนวน 47,808 คน และ มีผู้รับประโยชน์ทางอ้อม คือ ผู้ที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่เป้าหมาย แต่ได้เข้ามามีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ จำนวน 137,342 คน
- 3) มีแกนนำที่เข้าร่วมการขับเคลื่อนให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ประเด็นการส่งเสริมการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน และประเด็นสุขภาวะ จำนวน 1,080 คน
- 4) เกิดการจัดสภาพแวดล้อม องค์ประกอบโครงสร้างพื้นฐาน ระบบ/กลไก/มาตรการ/ระเบียบข้อตกลงให้เอื้อต่อความปลอดภัย ความสะดวกแก่ผู้ใช้

ตัวอย่าง เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้จักรยาน
และพื้นที่ด้านสุขภาวะที่เกิดขึ้น

- ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม จำนวน 137,342 คน
- ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรง จำนวน 47,808 คน
- แคนนำประเด็นส่งเสริมสุขภาวะ 1,080 คน
- ผู้ใช้จักรยานฯจบโครงการ จำนวน 24,835 คน
- ผู้ใช้จักรยานฯเพิ่มขึ้น 7,392 คน
- ผู้ใช้จักรยานก่อนเริ่มโครงการฯ 10,831

จักรยานในชีวิตประจำวัน ไม่ต่ำกว่า 90 แห่งชุมชน โดยแต่ละชุมชนพื้นที่มีการปรับปรุงสภาพองค์ประกอบ ทางกายภาพพื้นฐานไม่ต่ำกว่าชุมชนละ 3 แห่ง/จุด/ที่

1. การปรับปรุงไหล่ทางถนน สภาพถนนให้เหมาะแก่การใช้จักรยาน เพื่อให้
ความปลอดภัยและความสะดวกต่อการใช้จักรยานในชี

2. เกิดมาตรการการส่งเสริมการด้านความปลอดภัยบนท้องถนน ,เกิดข้อ
ตกลงในการส่งเสริมการใช้จักรยานไปยังหมู่บ้านอื่นๆในเขตเทศบาล ,เช่น
เกิดมาตรการในการใช้จักรยานในชุมชน สัปดาห์ละ 2 วัน คือวันพุธ และวัน
อาทิตย์ มาตรการในองค์กรภาคี ซึ่งเป็นองค์กรของรัฐ ใช้จักรยาน สัปดาห์ละ
1 วัน, การจัดระเบียบถนน เป็นต้น

3. การจัดให้มีจุดบริการซ่อมจักรยานเบื้องต้นในชุมชน การทำคลินิกจักรยาน
หรือหน่วยซ่อมในลักษณะเคลื่อนที่

4. การจัดทำแผนที่เส้นทางจักรยานชุมชน และการปรับปรุงเส้นทางเชื่อมต่อ
กันโดยถนนสายหลักภายในหมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และ
สถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชน พื้นที่ตำบล เป็นต้น

5. ป้ายสัญลักษณ์ให้ยานยนต์ระวางผู้ใช้นจักรยานบนถนนสัญจรในชุมชน มี
ป้ายสัญลักษณ์เพื่อความปลอดภัย, ป้ายบ่งบอกสัญลักษณ์เส้นทางจักรยาน
ในชุมชน และป้ายประกาศเป็นชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ

6. จุดจอดจักรยาน พื้นที่จอดจักรยาน ในลักษณะแบบเป็นโครงสร้าง หรือ แบบ
การกำหนดพื้นที่จอด เป็นต้น

7. การเกิดกลไก/ระบบ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการใช้จักรยานได้สะดวก
เช่น การจัดตั้งธนาคารจักรยานให้ยืม, การจัดตั้งกองทุนจักรยาน, กิจกรรม
จักรยานนักเรียนยืมใช้ บ้าน – โรงเรียน เป็นต้น

ทีมสนับสนุนวิชาการสามารถสังเคราะห์รูปแบบทาง
นวัตกรรมที่เกิดขึ้น โดย สะท้อนความเป็นรูปธรรม
กระตุ้น ส่งเสริม พัฒนา ให้คุณค่า มุ่งสู่วิถีสุขภาวะ
ดังนี้

1.นวัตกรรม “สร้างเสริมสุขภาพเยาวชนโดยชุมชน” เช่น พื้นที่เทศบาล
เมืองชัยภูมิ เกิด “กลุ่มเยาวชนวัยใส อาสาปันพัฒนาชุมชน” ,ที่ชุมชนบ้านฝาง
จ.ขอนแก่น “วิทยาการน้อย ชวนชุมชนปั่นเพื่อสุขภาพะ”

2.นวัตกรรม “สร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุโดยชุมชน” เช่น ชุมชน
ตำบลหายโศก คัดค้น “จักรยานบ้าน สามล้อ เพื่อผู้สูงอายุ”

3.นวัตกรรม “การจัดการระบบโครงสร้างพื้นฐาน-องค์ประกอบ
กายภาพให้เอื้อและเข้าถึงต่อการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน
” เช่น ชุมชนหนองไม้แก่น เกิด “ธนาคารจักรยานยืมปั่น” จากธนาคาร
ขยะ..สู่...ธนาคารจักรยาน , ที่ชุมชนหนองออน เทศบาลเมืองแก่งแค้นพัฒนา
จ.เชียงใหม่ และชุมชนโคกเพชร จ.เชียงใหม่ จัดทำกองทุนจักรยานเพื่อประชาชน
,ชุมชนตำบลป่าสัก จ.ลำพูน มีการจัดการสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ให้เกิด “ตลาด
ฝ้ายฝ้ายสัญลักษณ์ชวนปั่น สร้างความปลอดภัย” โดยวัสดุเหลือใช้มาทำ
ป้ายสัญลักษณ์ถนนปลอดภัยผู้เดิน-ปั่นจักรยาน เป็นต้น

4.นวัตกรรม “การสร้างกลไกแรงจูงใจส่งเสริมโดยชุมชน”
เป็นแนวทางสร้างวิธีการจูงใจการใช้จักรยานในพื้นที่ เช่น ชุมชนตาขัน จ.ระยอง
กิจกรรม “ร้านค้าชุมชนปั่นจักรยานมาซื้อ-ลดราคาให้” โดยสร้างกลไกทาง
สังคมในชุมชน ผ่านการซื้อขาย ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดเป็นประจำอยู่แล้ว

ข้อเสนอแนวทางการดำเนินการโครงการ ชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ

จากบทเรียนการทำงานขอนแก่นพื้นที่โครงการย่อย
ในระยะต่อไป

1. การรณรงค์เพื่อการรับรู้และการใช้จักรยานในการเดินทาง ในชีวิตประจำวันให้เป็นการ

 รณรงค์สร้างการรับรู้ สู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเดินทางของ
คนในชุมชน ด้วยการให้จักรยานที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย เช่น เด็กเยาวชน
ส่งเสริมให้เรียนรู้ทักษะการใช้จักรยานให้สามารถใช้จักรยานในการเดินทาง
ได้อย่างปลอดภัย ผู้ใหญ่, วัยทำงานส่งเสริมการใช้จักรยานในการเดินทางใน
ชีวิตประจำวัน เช่น ไปทำงาน ผู้สูงอายุส่งเสริมให้เกิดการใช้จักรยานในการ
ออกกำลังกาย เป็นต้น

 การสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดขึ้นแบบของภาคีที่มีการใช้จักรยานในการ
เดินทาง / ทำงานภารกิจในพื้นที่ เช่น อสม. ใช้จักรยานในการเดินทางเพื่อลงพื้นที่
ที่เยี่ยมผู้ป่วย เพื่อให้การใช้จักรยานอยู่ในวิถี การรับรู้ ความคุ้นเคย และส่งผล
ต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในพื้นที่เป้าหมายต่อไป

 การขยายพื้นที่ให้เกิดการใช้จักรยานในการเดินทางในชีวิตประจำวัน
“ชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ” ในชุมชน 100% หรือการขยายพื้นที่ใน
ชุมชน / ตำบลใกล้เคียง

 การมีข้อตกลงการส่งเสริมการใช้จักรยาน การขยายผลการใช้จักรยาน
ในระดับพื้นที่ และเป็นข้อตกลงที่ ภาคีหน่วยงาน ชุมชน มีความเป็นไปได้ในการ
ปฏิบัติจริง

 การประกาศยกย่อง ชมเชย ผู้เป็นแบบอย่าง ต้นแบบในการใช้จักรยาน
ในการเดินทางในชีวิตประจำวันในระดับพื้นที่ ให้เกิดตัวอย่างที่ครอบคลุมทุก

กลุ่มวัยในชุมชน เพื่อเป็นการกระตุ้น/สร้างการรับรู้เรื่องประโยชน์ของการใช้จักรยานในการเดินทางให้ยั่งยืน เช่น กลุ่มเด็ก,เยาวชน กลุ่มผู้ใหญ่วัยทำงาน กลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น

การจัดกิจกรรมระดับภาคี พื้นที่ใกล้เคียงในการ ปั่น/รณรงค์ ช่วยสร้างกระแสการรับรู้เรื่องการใช้จักรยานในการเดินทางที่มีความชัดเจน ขยายผลระดับพื้นที่ต่อไป

การรณรงค์ สร้างความเข้าใจ ค้นหา หน่วยงานในระดับพื้นที่ เพื่อให้การสนับสนุนการใช้จักรยานในชีวิตประจำวันต่อไป และเป็นการสนับสนุนอย่างเข้าใจบริบทของการ สร้างชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ เช่น ควรให้การสนับสนุนแบบกระบวนการต่อเนื่อง ไม่ใช่ให้การสนับสนุนเป็นกิจกรรม

การค้นหา / พัฒนารูปแบบของ จักรยาน ที่ใช้ในการเดินทางในชีวิตประจำวัน ที่เอื้อกับแต่ละกลุ่มวัย ให้สามารถใช้ได้ เช่น จักรยานสามล้อ (ชาเล้ง) สำหรับผู้สูงอายุ หรือผู้พิการสามารถใช้ในการเดินทางในชีวิตประจำวันในชุมชนได้

การบูรณาการเรื่องการใช้จักรยานในการเดินทางเข้าไปในภารกิจ ขององค์กรภาคีต่างๆในพื้นที่ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลสนับสนุนให้ อสม.ใช้จักรยานในการเดินทางลงพื้นที่เยี่ยมผู้ป่วยอย่างชัดเจน, โรงเรียนผู้สูงอายุในระดับตำบล ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุในตำบลใช้จักรยานมาเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อส่งผลต่อการมีสุขภาพแข็งแรง ลดภาวะเสี่ยงการเกิดโรค เป็นต้น

การดำเนินการให้เกิดการทำ แผนที่เส้นทางจักรยานในชุมชน ที่สามารถเชื่อมโยงกับสถานที่ชุมชนใช้เพื่อ การเรียนรู้ การใช้ชีวิตตามวิถีชุมชน เพื่อกระตุ้นให้คนในชุมชน บุคคลภายนอก เกิดการรับรู้ และสามารถออกแบบการเดินทางโดยการใช้จักรยานได้อย่างเหมาะสม

เกิดการบริหารจัดการให้เกิดความยั่งยืนในพื้นที่ มีบทบาทในการดำเนินงาน และสนับสนุนให้มีจำนวนจักรยานที่เพียงพอต่อความต้องการของคนในชุมชน

การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ ให้มีบทบาทมากขึ้น ไม่ใช่เพียงเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมเท่านั้น เพื่อการดำเนินการในการสร้างพื้นที่ สุขภาวะ ของชุมชนแบบร่วมตัดสินใจ ร่วมกันทำ ร่วมกันรับ ผลร่วมกันประเมิน

2.การจัดสภาพทางกายภาพให้อื้อต่อการใช้จักรยานในการเดินทางในชีวิตประจำวัน

เพิ่มจำนวนของหน่วยซ่อมบำรุง รักษาจักรยานเบื้องต้นให้เพียงพอ เหมาะสม ประหยัด ตามความต้องการของคนในชุมชนในรูปแบบต่างๆ เช่น ร้านซ่อมจักรยานในชุมชน , ศูนย์ให้บริการซ่อมจักรยานในชุมชน , คลินิกจักรยานในชุมชน และเป็นหน่วยซ่อมบำรุงที่ให้บริการอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่การเปิดในรูปแบบของการจัดกิจกรรมเป็นครั้งๆ

ทำป้ายสัญลักษณ์ต่างๆที่มีความน่าสนใจที่เกี่ยวข้องกับการใช้จักรยานในชุมชน โดยคำนึงถึงวิถีชุมชน อัตลักษณ์ของชุมชน เช่น การทำป้ายตามภาษาท้องถิ่น , และการทำป้ายประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ สมาชิกชุมชนจักรยานในพื้นที่ เพื่อกระตุ้นและขยายจำนวนผู้ใช้จักรยานในการเดินทางให้มากขึ้น

3.การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเพื่อขับเคลื่อนโครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ

มีองค์กรภาคี ให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการของ ชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล , กองทุน สปสช. , กองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น

มีการบูรณาการ งานของชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ กับภารกิจของกลุ่มองค์กรภาคีประชาชนพื้นที่ เพื่อให้มีผู้ใช้จักรยานในการเดินทางในชุมชนเพิ่มขึ้น ขยายมากขึ้น เช่น กลุ่มการท่องเที่ยว กลุ่มเกษตรอินทรีย์ กลุ่มผู้สูงอายุรักษาสุขภาพ เป็นต้น

หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับพื้นที่ คือ เทศบาล , องค์การบริหารส่วนตำบล มีการบรรจุ โครงการเพื่อการสร้างชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะ ไว้ในแผนพัฒนาตำบล หรือเทศบัญญัติ และมีการดำเนินการสนับสนุนให้เกิดการดำเนินการตามแผนงานที่มีอยู่

การทำข้อตกลงผ่านโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านแบบบูรณาการให้เงื่อนไข การใช้จักรยานในการเดินทางในชีวิตประจำวัน เป็นตัวชี้วัดหนึ่งในการให้รางวัลหมู่บ้านดีเด่น

มีแนวทางที่ชัดเจนในการสนับสนุนการดำเนินโครงการต่อยอดจาก สสส.

จากบทเรียนโครงการทำให้พบว่า การดำเนินการ
โครงการชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะจะประสบ ความสำเร็จและยั่งยืน ต้องประกอบไปด้วยเหตุปัจจัย สำคัญ
ดังนี้

ความร่วมมือของภาคีเครือข่าย แบ่งบาทตามภารกิจงานที่ชัดเจน
ในกรอบภาระหน้าที่ที่สามารถส่งเสริมพัฒนาชุมชนได้

การมีผู้นำท้องถิ่นที่เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา

คณะทำงานเข้าใจถึงเป้าหมายที่แท้จริงของการสร้างชุมชนจักรยาน

การบูรณาการเรื่องจักรยานเข้าสู่ประเด็นการพัฒนาต่างๆ
ที่ชุมชนทำอยู่แล้ว โดยมีแผนงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

การสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพและโครงสร้างให้เอื้อต่อ
การใช้จักรยานในชีวิตประจำวันโดยเหมาะสมตามบริบท
ความต้องการของชุมชนนั้น

การขยายผลโครงการไปสู่ชุมชนใกล้เคียง

การส่งเสริมจากนโยบายภาครัฐทั้งระดับชาติและท้องถิ่น
ที่สอดคล้องกัน

เพื่อขยายวงวนชุมชนจักรยานให้เกิดขึ้นอีกมากมายโดยทุกแนวทางสู่ความสำเร็จของแต่ละชุมชนได้คิดสร้างสรรค์แนวทางการขับเคลื่อนการทำงานขับเคลื่อนชุมชนจักรยานเพื่อสุขภาวะของตนเองจนประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง ด้วยความโดดเด่นด้านต่างๆ ของโครงการย่อยที่เป็นตัวอย่างที่ดี นอกจากการมีฐานทุนชุมชนเดิมที่ช่วยเอื้อ มีแกนนำเข้าถึง สร้างภาคีร่วมที่หลากหลาย การสร้างสรรค์กิจกรรมมีคุณค่าต่อชุมชนก่อเกิดนวัตกรรมให้ชุมชน ตลอดจนเชื่อมร้อยภารกิจบูรณาการงาน แผนงานชุมชนที่เป็นรูปธรรมสามารถเข้าสู่แผนนโยบายระดับท้องถิ่น ตัวอย่างเหล่านี้สามารถเป็นแบบอย่างชุมชนพื้นที่อื่นนำไปเป็นต้นแบบนำไปทบทวนไปต่อยอดหรือปรับประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของชุมชนตนเอง

แต่การมุ่งสู่ชุมชนจักรยานสุขภาวะ ในวิถีที่ยั่งยืน ต้องอาศัยองค์ประกอบความร่วมมือผู้นำท้องถิ่น จากหน่วยงานภาครัฐระดับท้องถิ่นต่างๆ ภาคประชาชน เอกชนภาคี ที่สำคัญคือพลังของประชาชนที่เข้ามาช่วยกันผลักดันกำลังวางรากฐานเมืองที่เอื้อต่อการใช้จักรยานในวิถีชีวิตประจำวันให้เกิดขึ้นจริง

